

obzornik

glasilo delovne organizacije

Z zavestnim samoupravljanjem do boljšega gospodarjenja

NAŠ DELEGAT O DELU IN POMENU NEDAVNEGA KONGRESA
JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV

Leto, ki se izteka, po pravici imenujemo leto kongresov, saj smo od spomladi pa do sedaj opravili vse delovne dogovore, od republik in pokrajin v zvezi komunistov in v sindikatih, pred nami pa je še kongres zveze socialistične mladine Jugoslavije.

Prav zato vsi delovni ljudje in občani upravičeno pričakujejo uresničevanje vseh sklepov in stališč, kar pomeni, postaviti se na resnične možnosti ter z dobrim delom in poglobljanjem samoupravljanja nakopičene težave v gospodarjenju in v življenju postopno odpravljati.

Vloga zveze sindikatov je v našem političnem sistemu jasno opredeljena kot najširša družbeno-politična organizacija delavcev. Zato je bila tudi na devetem kongresu pred nekaj dnevi jasno poudarjena zahteva po odločnem prizadevanju in veliki odgovornosti te organizacije za prihodnji razvoj družbe.

Nesporno je, da smo v tem trenutku sredi bitke za več resničnega in odgovornega samoupravljanja, takega kot smo ga opredelili v ustavi in zakonu o združenem delu. Očitno je odločanje o zelo pomembnih zadevah preveč zaživel v ozkih kro-

gih in marsikaj smo zaradi odtujenega dogovora delavcev že nadomestili z administrativnimi ukrepi.

To je potrdila tudi razprava na devetem kongresu zveze sindikatov Jugoslavije, kjer so delegati prišli z množico podatkov o dosedanjih slabostih pri neuresničenih dogovorih za združevanje dela in sredstev, o posledicah napačnih naložb, slabega in neodgovornega dela, neuresničenega nagrajevanja po rezultatih dela, odtujenega odločanja o sredstvih v družbenih dejavnostih in ne nazadnje o pretirani porabi in življenju na rezultatih, ki naj bi jih ustvarili šele jutri. Vse te pripombe je bilo glasno slišati skupaj s predlogi za rešitev v vseh sedmih komisijah kongresa.

Težko je na kratko nanizati številne dogovorjene naloge, ki so dane v uresničitve članstvu. Res pa je, da sta živa velika

razredna enotnost in optimizem za doseganje neposrednih rezultatov. To pa nas zavezuje, da v tem resnem trenutku ne ostane mo le pri splošnih stališčih, obljubah in velikih besedah.

Kongres je poudaril, da nikomur ni vseeno, kako nekdo dela, ustvarja in gospodari v drugi tovarni, panogi ali republiki, ker vse slabosti najprej in najtežje obremenijo delavce. Zato je bila kot rdeča nit vseskozi prisotna trditev, da bi bili rezultati lahko veliko večji, če bi na vsakem koraku, pri vsaki odločitvi videli celotno in povezano združeno delo.

Prav zato je potrebno neposredno akcijo vseh subjektivnih sil, predvsem pa sindikalne organizacije, usmeriti v boj za ustvarjanje pogojev za povezovalje in združevanje dela in sredstev, da bi tako racionalneje gospodarili in dosegli vidnejše uspehe.

Vse to je moč doseči samo na podlagi prihodnjega vsestranskega razvoja socialističnega samoupravljanja, ki je globoko vtaka-
(Konec na 2. strani)

Tovariš Tito na zgodovinskem II. zasedanju AVNOJ v Jajcu

Spet vihrajo zastave, zastave treh barv, povezanih z rdečo, z zlatom obrobljeno zvezdo; jugoslovanske zastave.

Pri nas imamo navado, da jih obešamo samo ob največjih praznikih ali ob pomembnih političnih dogodkih. Povsod ni tako. Ponekod zastave in druge simbole izobešajo pogosteje, kar naj bi pomenilo izraz stalne naklonjenosti, trajne zavesti.

Največkrat visijo zastave le z javnih zgradb: z občinske hiše, s stavbe družbenih organizacij, s tovarn, šol... Kot da smo državljani samo v aktih, na sestankih, morda še v službi. Kot da doma, v svoji hiši, v družbenem stanovanju, na kmetiji, v počitniški hišici nismo več Jugoslovani.

Morda ni čisto tako, tudi ne povsod; nekaj resnice pa je v tem. In ta resnica izvira iz naše zgodovine: zmeraj smo imeli državo, ki je bila vse prej kot ljudska, državo kot aparat nasilja, državo, ki so jo res zmeraj predstavljale le državne ustanove, občine, sedeži političnih strank, vojska, policija, sodišča...

Občina je pobirala davke in rubila, parlament (če je bil) je sprejemal protiljudske zakone, strankarski voditelji so obljubljali, česar potem niso izpolnili, naduti uradniki po pisarnah so žalili ponižno preprosto ljudstvo, policija je vohljala, zapirala in pretepala, vojska je razganjala demonstrante — uporne delavce... Od tod razumljivi podzavestni odpor širokih delavskih in kmečkih množic do simbolov, ki so predstavljali takšno državo. Od tod še danes neresno gledanje na zastavo in grb in rahlo sramovanje pred javnim izkazovanjem pripadnosti svoji državi — celo med prazniki...

S Titom smo ustanovili novo državo.

S Kardeljem smo napisali nove zakone.

Zastava z zvezdo je nova zastava, zastava nove Jugoslavije. Zvezda na njej je rdeča od naše krvi. Milijon in sedemsto tisoč žrtev je padlo za to, da naša zastava ne bo več zastava državne sile, birokracije in skorumpiranih politikov, zastava buržoazije. Milijon in sedemsto tisoč žrtev za to, da postane naša zastava delavske države, zastava svobode in demokracije, zastava ljubezni, poštenja, tovarištva, zastava samoupravljanja, človekovega dostojanstva in njegove sreče... zastava mnogih žlahtnih, plemenito človeških vrednot, oblikovanih v revoluciji in prvič uzakonjenih v Jajcu.

Zato ni prav, da nam je še danes nerodno izobesiti jo. Še manj prav pa je, kadar podvomimo v vrednote, ki jih predstavlja, kadar molčimo in gledamo proč, če vidimo, da se te vrednote izrabljajo, pácijo, izginjajo iz naših vsakdanjih odnosov.

Izobesimo našo zastavo za ta praznik kot delavci, kot enakovrni ustvarjalci Titove socialistične in samoupravne Jugoslavije!

ČUVAJMO JO IN BODIMO PONOSNI NANJO!

J. Praprotnik

Slovesen podpis samoupravnega sporazuma z JAVORJEM (več na 2. strani)

Krepak korak naprej

PODPISAN JE SAMOUPRAVNI SPORAZUM O DOLGOROČNEM POSLOVNO-TEHNIČNEM SODELOVANJU S PIVŠKIM JAVORJEM

Dogovarjanje o večjem sodelovanju in povezovanju lesne industrije in gozdarstva, zlasti pa med lesno industrijskimi delovnimi organizacijami v notranjski regiji, lahko spremljamo že dolgo vrsto let; tudi v našem glasilu smo o tem večkrat pisali. Pri tem pa je šlo v glavnem za načelna dogovarjanja brez otipljivejših in dolgoročnejših uspehov; še največ je bilo doseženega pred nekako desetimi leti s prvimi neposrednejšimi dogovarjanji o razvojnih programih Bresta, Javorja in Lesonita.

Prav v zadnjem času pa zaostrene gospodarske razmere življenjsko terjajo najrazličnejše oblike povezav in sodelovanja, ki se morajo iz oblačov splošnosti spustiti na trda tla resničnih gospodarskih gibanj. Tako smo že pred nekaj meseci lahko v Obzorniku brali o konkretnem sodelovanju lesne industrije v naši regiji in o neposrednih oblikah sodelovanja.

Trden in otipljiv korak naprej pa pomeni slavnostni podpis samoupravnega sporazuma o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju med Brestom in Javorjem, ki je bil novembra v Postojni in na katerem so bili predstavniki družbeno-političnih in gospodarskih organizacij iz vse regije.

O pomenu tega sporazuma je najprej spregovoril predsednik

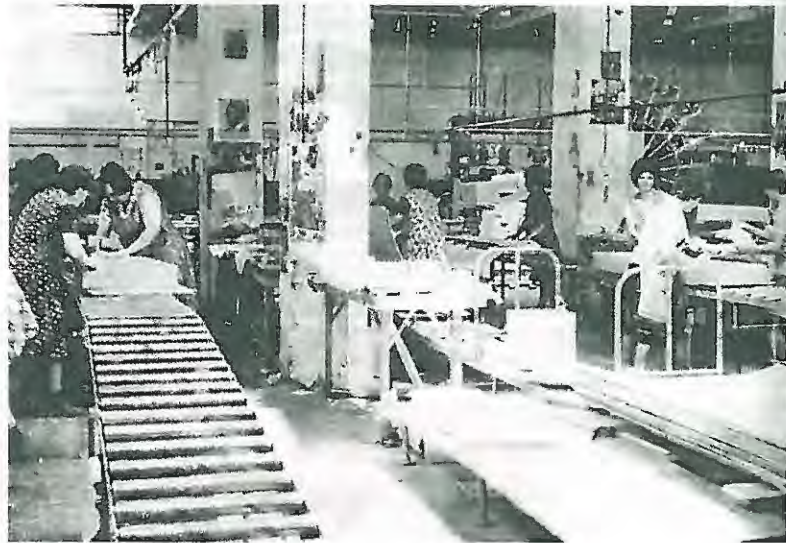
medobčinske gospodarske zbornice Janez Žnidaršič. Omenil je, da so razgovori trajali že vrsto let, da pa je prav na pobudo zbornice leta 1981, prišlo do otipljivejših uspehov, ki jih izražata sporazum. Obe delovni organizaciji sta našli vrsto skupnih področij delovanja, ki sta jih opredelili v njem.

Pri tem je posebej izpostavil skupne razvojne programe in raziskave, delitev proizvodnih programov, skupne nastope v prodaji na domačem trgu in zlasti v izvozu, naložbeno politiko, pri kateri ob skupnih naložbah opredelita medsebojne odgovornosti in rizik, sodelovanje na področju strojegradske, skupne nastope pri oskrbi s surovinami in repromateriali ter sodelovanje pri reševanju likvidnostnih vprašanj. Ob koncu je poudaril, naj bi bil to začetek trdnjega sodelovanja, h kateremu naj bi pristopila tudi Lesonit in Gozdno gospodarstvo.

Glavni direktor Javorja Marjan Tiselj je izrazil prepričanje, da ta sporazum ne bo le kos papirja, ampak odraz življenjskih potreb obeh delovnih organizacij. Prav v lesni industriji so za dosego učinkovitejših gospodarskih rezultatov takšne povezave še posebej potrebne. Čeprav sta Brest in Javor članici različnih sestavljenih organizacij, se Javor povezuje tudi v okviru področne industrije in v drugih republikah, sporazum z Brestom pa pomeni tudi zagotovitev večje socialne varnosti in večjega dohodka, odpira pa še dosti možnosti za prihodnje sodelovanje, zlasti, če bodo pristopile še nove članice.

Omenil je tudi velike izvozne naloge, ki jih prevzema lesna industrija v naši regiji in ki že doslej ustvarja ugodno devizno bilanco ter s tem dosti prispeva k splošnemu utrjevanju gospodarstva. Nedvomno ima možnost za še večji izvoz, vendar pa mora tudi družba ustvariti takšne pogoje, da bo izvoz dohodkovno zanimiv in da bi z njim delavci ustvarili sredstva za reprodukcijo.

Brestov glavni direktor Tone Kraševac je poudaril, da ta podpis ni muha enodnevnica, pač pa plod dolgoletnega vztrajnega samoupravnega, političnega in strokovnega dogovarjanja v naši regiji, rezultat prizadevanj družbeno-političnih organizacij in skupnosti ter strokovnih in ostalih delavcev. Je obenem odraz sedanjega gospodarskega položaja obeh delovnih organizacij in v iskanju najboljših rešitev tudi konkretnih dogovorov o skupnih naložbah in nastopih. Tudi on je poudaril, naj sporazum ne bi ostal zaprt in naj bi k njemu

Iz proizvodnih prostorov TOZD POHIŠTVO

pritegnili tudi Lesonit in Gozdno gospodarstvo.

Sodelovanje med Javorjem in Brestom je v interesu 4000 delavcev v naši regiji, ki so soglasno podprli ta sporazum; to pa strokovne delavce še posebej zavezuje, da z vso odgovornostjo dogovorjene stvari tudi uresničujejo.

Tudi on se je zaustavil ob vprašanih izvoznih stimulacijah, saj so delavci iz tistih kolektivov, ki več izvažajo, zaradi slabše dohodkovnosti prikrajšani pri svojem življenjskem standardu. Pri pospeševanju izvoza bi morali upoštevati tudi te elemente, zato bi morali izvoznike ustrezno stimulirati in dajati podporo tistim, ki rešujejo našo devizno bilanco.

Glavni direktor Lesonita Marko Černetič je omenil, da so tudi v njihovi delovni organizaciji spremljali vsa skupna prizadevanja in ni ovir, da se tudi oni ne bi pridružili h konkretnim gospodarskim povezavam v regiji.

Ob zaključku slovesnosti je sekretar medobčinskega sveta zveze komunistov Jože Simšič pozdravil neposredno uresničitev pobude o povezovanju, ki so jo že pred več leti sprožile družbeno-politične organizacije v regiji. Nedvomno je to konkreten izraz resničnih interesov, ki so v letih dogovarjanja in sporazumevanja trdno dozoreli, je poudaril.

B. Levec

Z ZAVESTNIM SAMOUPRAVLJANJEM DO BOLJŠEGA GOSPODARJENJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

no v vsa dogajanja in zavest delavcev. Na kongresu je bila na vsakem koraku prisotna nemajna opredelitev, da je trajno perspektivo delavskega razreda, narodov in narodnosti Jugoslavije moč zagotoviti le po Titovi poti, poti socialističnega samoupravljanja.

Neposredna dejavnost sindikatov mora zato biti usmerjena v bitko za premagovanje vseh težav — po poti samoupravljanja, za odločanje po organizirani poti v delavskih svetih, zborih združenega dela, skupščinah SIS, krajevnih skupnostih in v celotni družbi.

Da je takšna opredelitev nujna, nam kaže marsikatera slaba dosedanja izkušnja, ko je odsotnost samoupravljanja morala nadomestiti država s centralističnim ukrepom. Zato je treba odpraviti jalovo dogovarjanje, zamegljeno odgovornost, slabe delovne rezultate in lažno solidarnost. Prav lažni solidarnosti je kongres napovedal odločen boj.

Res da je potrebno solidarnost in vzajemnost razvijati in negovati, saj se je v naši družbi že večkrat izkazala kot lepa socialistična vrednota, boj pa je napovedal tisti solidarnosti, ki ne slovi na delu, ima za sabo slabe poslovne odločitve in temelji na razpolaganju z neustvarjenimi materialnimi možnostmi ter kaže na slab odnos do družbenih sredstev.

Posebej so v razpravah podprli dolgoročni program gospo-

darske stabilizacije z zahtevo, da je treba podrobno izdelati tudi vse spremljajoče dokumente.

Resolucija, ki je bila sprejeta z nekaj dopolnili, je enotna v zahtevi, da je potrebno storiti vse za boljše sodelovanje celotnega združenega dela in spremljajočih ustanov za trdnjše pogoje pri pridobivanju dohodka, za kvalitetno proizvodnjo, ki bo sposobna tudi za izvoz.

Seveda so vtisi iz dela komisije za družbeno ekonomsko odnose in razvoj, v kateri sem sodeloval, nekoliko globlji, toda nič pomembnejši od drugih delov resolucije.

Sedaj je čas, da izraženo pripravljenost in enotnost pokažemo vsi delavci v neposrednem življenju in delu ali kot je v ključni besedi dejal predsedujoči v predsedstvu zveze sindikatov Jugoslavije: »Mi danes končujemo samo prvi del kongresa. Deveti kongres zveze sindikatov Jugoslavije naj nadaljuje delo v vsaki tovarni, na vsaki njivi, v vsaki krajevni skupnosti, občini, republikah in pokrajinah, v vseh delovnih okoljih. To pa je veliko težji del dela, ki ga moramo opraviti, ker bi sicer prevarali sebe.«

Brez dvoma je ta kongres postavil v ospredje Titovo idejo, da morajo delavski razred, zveza sindikatov kot njegova najširša družbeno-politična organizacija in zveza komunistov kot njegova avantgarda biti enotni v akciji, kot so vedno bili in ostali enotni interesi in cilji delavskega razreda.

F. Žagar

O našem delu in povezavah

9. novembra je našo delovno organizacijo obiskala delegacija republiškega sindikata, ki jo je vodil tovariš Brane Mišič, član predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije.

V uvodnem delu, v katerem smo želeli kar najbolj realno prikazati naš trenutni gospodarski položaj, naše odločitve in opredelitve za prihodnje delo, je vodja planske službe Marjan Širaj prispeval poročilo o devetmesečnih gospodarskih rezultatih, o ukrepih, ki smo si jih zadali, da bi v sedanjih pogojih dosegli kar najboljše rezultate. Prikazana so bila široka in pravočasna prizadevanja vseh odgovornih delavnikov kolektiva, članov zveze komunistov, vodstev sindikata, strokovnjakov in vodilnih delavcev, da bi se kar najhitreje in učinkovito lotili skupnega razreševanja posameznih vprašanj.

Na dveh razširjenih sejah konferencie sindikata in drugih družbeno političnih organizacij ter strokovnih delavcev so bili sprejeti številni ukrepi in načrti za delo v zoženih pogojih gospodarjenja. Tako je sindikat tvorno sodeloval pri obravnavi in sprejemu ukrepov za boljše gospodarjenje že pred formalnim zaključkom periodičnega obračuna.

Tovariš Mišič je poudaril, da je akcija zelo dobro zastavljena, da pa je potrebno dosledno uresničevanje dogovorjenega. Izgibati se moramo dodatnih komisij, skupin in podobnega, ki osnovni cilj pogosto obidejo, nosilec odgovornosti pa se tako izgubi. Najučinkovitejše je neposredno vestno delo, sprotna kontrola in velika mera odgovornosti.

V pripravah plana za leto 1983, ki je sedaj v delu, nikakor ne moremo mimo nekaterih dejstev, je poudaril Danilo Mlinar. Iz dneva v dan rešujemo likvidnostne težave, spreminjajo se pogoji uvoza, zastrujejo se razmere v izvozu, pojavlja se velika konkurenca na svetovnem in na domačem trgu. Novi energetski ukrepi, pomanjkanje surovin in repromaterialov, zagotovitev osebnih dohodkov, zaposlenost, socialna varnost, naraščanje cen in življenjski standard delavca za 2300 članski kolektiv niso majhna in nepomembna vprašanja.

Zato je nujno, da o tem razmišljamo vsi, da smo kar najboljše seznanjeni z novostmi in tako lažje sledimo toku dogajanja.

Iz razprave je moč povzeti številna razmišljanja, ugotovitve in predloge. Kolikšen delež ima delo v sistemu nagrajevanja po delu? Je delo res osnovna kvaliteta in merilo, ali je še vedno pomembno delovno mesto? Ustava in zakon o združenem delu jasno opredeljujejo spoštovanje družbene lastnine. Jo spoštujemo? Sploh vemo, kaj pomeni — družbena?

Delo sindikata mora biti neposredno. Prizadevati si mora za tem, da bo delavec delal lažje, hitreje, bolje in več — zase in za kolektiv. Sindikat mora biti vključen v vsa dogajanja — v odločanje in uresničevanje sklepov. Za takšno delo pa je potrebno znanje.

Vse pomembnejši so dohodkovni odnosi med temeljnimi organizacijami; nujna je tesnejša povezanost na vseh področjih delovanja. Odprto sodelovanje v regiji, v lesni panogi, dohodkovno povezovanje sploh vodi k razreševanju nekaterih ključnih vprašanj, ki so v gospodarskem in v splošnem družbenem interesu.

V triurnem razgovoru so si gostje, pa tudi sindikalni predstavniki Bresta, odgovorili na nekatera vprašanja, ob tem pa si postavili nove naloge, nove obveznosti in morda nove poti, kako delati jutri, da bomo delali bolje, več in odgovorneje. Tesneje mora biti sindikat delovne organizacije povezan z občinskimi in republiškim sindikatoma, da bo pravočasno prihajalo do informiranja in da bo ob njih ustrezno ukrepal.

Če zaključimo z mislijo, da smo na pravi poti, da je le od nas in od jutrišnjega dne odvisno, kako bomo vozili dalje, potem je edino pravilno, da smo enotni, delavni, odgovorni, da se zavedamo, da je od slehernega posameznika odvisen uspeh kolektiva. Če bomo delali tako, bomo delali dobro in za gotovo uspešno.

V. Šega

Predstavniki republiškega sindikata v razgovoru z Brestovci

Izvozni programi v ospredju

OB LETOŠNJEM BEOGRAJSKEM SALONU POHIŠTVA

Beograjski mednarodni sejem pohištva, opreme in notranje dekoracije, največja prireditev domačih in tujih proizvajalcev pohištva pri nas, slavi letos pomemben jubilej — dvajsetletnico delovanja. Že dvajset let predstavlja beograjski pohištveni sejem ogledalo dosežkov jugoslovanskih proizvajalcev pohištva ter pomembno mesto za izmenjavo nposlovnih informacij. Veliko zanimanje domačih in tujih strokovnjakov za to prireditev je v preteklem obdobju prineslo s seboj tudi pomembnejše premike v proizvodnji sodobnih pohištvenih programov.

Beograjski zbor pohištvenikov je tudi mesto, kjer vsak sodelujoči lahko primerja svoje dosežke z dosežki ostalih razstavljalcev in v celotni ponudbi poišče tudi svoje mesto. Zato se proizvajalci še posebej trudijo, da bi na največji tovrstni prireditvi pri nas svoj razstaveni prostor uredili kar najbolj prijetno in prikazali svoje najnovejše izdelke v "polnem sijaju".

In treba je priznati, da nekateri Brestovi izdelki tokrat niso ravno bleščali. Gotovo je, da bi se morali na prireditev leta temeljiteje pripraviti, saj nekateri proizvajalci tja, odkrito rečeno, niso sodili. Objektivne okoliščine bi tokrat pustili kar ob strani.

Sejemska prireditev pa je pokazala še nekaj. Več kot prejšnja leta prikazanih izdelkov domačih proizvajalcev je bilo namenjenih tujim kupcem, kar kaže na napore pohištvene industrije za večji izvoz in na njen prispevek k zmanjšanju trgovskega primanjkljaja do tujine.

Brest je tudi tokrat v hali 1-A predstavil svoj celotni pohištveni program z nekaj novostmi. Prva, program MAJA O prihaja iz cerkniške temeljne organizacije Pohištvo. Program so oblikovali Brestovi arhitekti in je tako zasnovan, da je z njim mogoče opremiti vse bivalne prostore. Z novo, prijetno oblikovano fronto

in novo konstrukcijo elementov pa bi tudi v proizvodnji zmanjšali število različnih delovnih postopkov. Obiskovalci so novost ugodno ocenili.

Druga novost prihaja iz temeljne organizacije Jelka Begunje. To je program, imenovan ALASKA, izdelan v naravnem jesenovem furnirju. Predvsem je primeren za postavitev predelnih sten ter opremo otroških sob. Kot novost iz te temeljne organizacije je bila predstavljena tudi jedilnica B-2/J.

Med že znanimi kuhinjami so si obiskovalci lahko ogledali tudi novo izvedbo kuhinje Brest 12 N, ki ima polnila barvno izenačena z okvirjem vrat.

Obiskovalcem smo prikazali tudi dve novi sedežni garnituri. LENKA je bila zelo dobro sprejeta, medtem ko je PETRA V ponesrečena inačica garniture s podobnim imenom. Poleg novosti smo obiskovalcem prikazali tudi ostale izdelke, ki že prihajajo s proizvodnih trakov temeljnih organizacij.

Se ena sejemska prireditev je za nami. Preostane nam, da zbrane pripombe in predloge strnemo v skupno oceno, ki jo bomo upoštevali pri sestavljanju proizvodnega programa v prihodnjem letu.

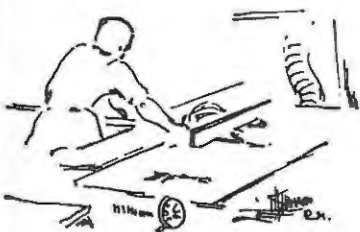
V. Frim

Morda se nam obeta dober posel

SEJEM POHIŠTVENE OPREME V SARAJEVU

V razstavnih prostorih sarajevske Skenderije je organizacijski komitee XIV. zimskih olimpijskih iger pripravil razstavo pohištva, ki je bila odprta teden dni, med 6. in 15. novembrom vsak dan od 9. do 18. ure. Sodelovalo je samo nekaj jugoslovanskih proizvajalcev: Šipad iz Sarajeva, Exportdrvo iz Zagreba in slovenska podjetja Alpes, Stol, Meblo, in Brest.

Sejem so pripravili z namenom, da izberejo proizvajalca, ki naj bi opremil olimpijski naselji Mojmiro I in Dobrinja II v Sarajevu. Po končani olimpijadi bosta ti dve naselji postali stanovanjski soseski.

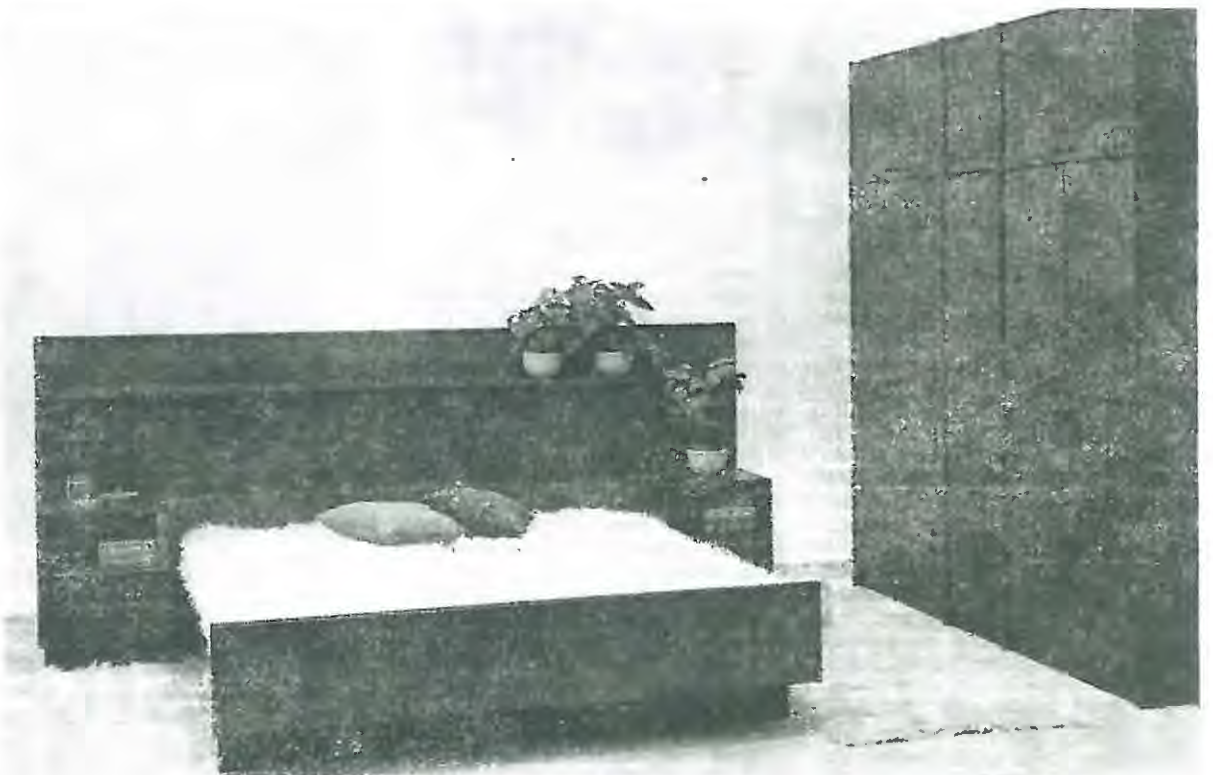
Da bi izbira kar najbolj ustrezala tudi temu namenu, so k sodelovanju pritegnili prihodnje stanovalce. Z anketnimi polami so ocenjevali pohištvo. Hkrati pa so se odločali za proizvajalca, ki bi funkcionalno in pod najboljšimi pogoji opremil stanovanja.

Seveda pa ta oprema obsega samo tiste kose pohištva, ki so nujni za bivanjske zahteve udeležencev olimpijskih iger. Razstavljalcem so organizatorji postavili posebne zahteve: postelje naj bi bile narejene tako, da bi po potrebi lahko po dve in dve sestavljali v zakonska ležišča, izdelali pa naj bi tudi tak pult za informacije v vsakem bloku, ki bi ga stanovanjci kasneje lahko brez težav vključili v stanovanjsko enoto. V stanovanjih naj bi bile še omare, klubske mize, fotelji in hladilniki. Vso to opremo bodo lahko kasnejši stanovanjci po končani olimpijadi kupili po znatno nižjih cenah.

Sejem je bil pripravljen dokaj solidno. Zanimanje je bilo veliko, posebno pa je izstopal naš razstaveni prostor, kjer smo poleg obveznih kosov pohištva prikazali še nekaj elementov več iz programa Maja in sedežno garnituro Mojca. Učinek pa je bil viden tudi kasneje pri pregledovanju anketnih listov.

Uradno smo zasedli drugo mesto za Šipadom. Dejala bi, da je bila to tudi dobra poslovna poteza z reklamnim učinkom, kajti vsa tista množica, ki se je sprehajala po našem razstavnem prostoru, si je prav gotovo zapomnila naše ime, zato bodo verjetno tudi v naši sarajevski poslovalnici prodali kakšen kos pohištva več.

M. Cukala

Novo iz naše proizvodnje — spalnica MAJA

Prizadevanja za večji izvoz

Bliža se leto 1983 in že so pred nami prvi osnutki izvoznih načrtov za posamezne temeljne organizacije. Predno pa spregovorimo o njih, je prav, da pogledamo, kaj bomo po oceni dosegli letos. Temeljne organizacije Bresta so za leto 1982 načrtovale 13,5 milijona dolarjev izvoza, ki pa bo izpolnjen s 93 odstotki in bi tako dosegli 12,5 milijona dolarjev. To pa je kljub temu za 13 odstotkov več kot lani. Zato ne moremo reči, da letos nismo bili uspešni.

Za leto 1983 načrtujemo za okrog 15,6 milijona dolarjev izvoza, kar je za 24 odstotkov več kot je predviden letošnji izvoz. To pa postavlja pred temeljne organizacije in službo za zunanjo trgovino velike naloge, saj ni preprosto, kar za četrtino povečati izvoz. Tako so prizadevanja vseh usmerjena v pripravo čim več poslov za proizvodnjo v prihodnjem letu.

Intenzivna obdelava vseh trgov in naša prizadevanja pri obdelavi novih poslov že rojevajo prve uspehe.

Podpisali smo že pogodbi s Francozi za proizvodnjo spalnic, jedilnic in dnevnih sob v skupni vrednosti 2,2 milijona dolarjev. V obdelavi pa imamo še dva posla za Francijo v skupni vrednosti okrog milijon dolarjev.

Tudi intenzivna obdelava arabskega trga nam prinaša rezultate; tako nas je arabski kupec neuradno že obvestil, da bo naročil za približno milijon dolarjev kuhinje Brest-11. Nekoliko težav pri izvozu ostalega našega pohištva v te dežele imamo zato, ker nimamo ustreznega nadomestila za program Katarina BL, ki jo je bilo moč prodati edino v te dežele, saj je ustrezala njihove mu okusu.

Na tem trgu pa smo se letos pojavili tudi z našim novim proizvodom in sicer bivalnim kontejnerjem »BIMMO« kot so ga poimenovali v naši tehnični službi. Računamo, da bomo v letu 1983 izvozili okrog sto teh izdelkov, kar nam bo prineslo okrog milijon dolarjev. Ta proizvod Brest proizvaja skupaj s Kovindom iz Unca in si dohodek tudi skupaj delimo.

Kljub veliki recesiji na ameriškem trgu se nam tudi tam odpirajo nove možnosti in Jelka že obdeluje posel, ki nam bi v letu 1983 prinesel od 500 tisoč do milijona dolarjev izvoza. Upoštevati pa moramo, da bodo naši dosežki ameriški kupci prihodnje leto jemali manjše količine kot v preteklih letih saj imajo zaradi slabše prodaje doma polna skladišča. Mislim, da moramo posebej omeniti izvoz Negor plošč in pričakujemo, da bi v letu 1983 le steklo. Napovedano je prvo naročilo v začetku leta za Sovjetsko zvezo in sicer za 5000 kvadratnih metrov.

Tudi kupec v Grčiji se tudi močno zanima za ta naš proiz-

vod in je te dni že vzel prve vzorčne količine. Če k temu dodamo še ostale evropske dežele, kamor smo v letu 1982 poslali vzorčne količine, računamo, da bomo le izvozili 100.000 kvadratnih metrov plošč v vrednosti okrog milijon dolarjev. Zavedamo pa se, da je to velika količina in da bo treba še naprej intenzivno obdelovati vsa tržišča.

Kaj lahko zaključimo? Če k novim poslom, ki sem jih omenil, prištejem še posle naših stalnih kupcev v Evropi, Ameriki in Bližnjem vzhodu, lahko računamo, da bomo kar z največjim prizadevanjem nas vseh izpolnili velike izvozne načrte.

Povedati pa je treba tudi to, da je z devalvacijo in spremembo izvoznih stimulacij v korist evropskih držav zopet postalo zanimivo zahodno evropsko tržišče in lahko pričakujemo več izvoza na te trge, ki so glede na svojo gospodarsko moč tudi veliki potrošniki vseh vrst pohištva.

L. Ule

Izvoz na ameriško tržišče

Od slehernega službenega potovanja v tujino se vsi nadajamo čimveč sklenjenih poslov. To pa je v sedanjem težkem gospodarskem položaju povsod po svetu težko ali pa včasih tudi nemogoče.

Tudi v Združenih državah Amerike se tržišče trenutno še ne odpira tako kot so predvidevali gospodarstveniki v začetku leta.

Odras takšnega stanja je bil tudi letošnji sejem pohištva v High Pointu, ki je bil po obisku, pa tudi po sklenjenih kupcijah eden izmed najslabših doslej.

Kljub temu pa smo nekaj na sejmu, nekaj pa tudi pri obiskih sklenili skupaj s predstavniki Slovenijalesa za okroglih 200.000 dolarjev poslov.

Prav gotovo je naša neposredna prisotnost pri kupcih omogočila sklenitev teh poslov, saj smo bili pred odhodom v Ameriko spriči težkega položaja na ameriškem tržišču pesimistično razpoloženi. Ob tem je treba dodati, da so nekateri od izdelkov za tehnologijo tovarne v Martinjaku prezahtevni, tako da si bomo morali poiskati kooperanta za krivljene dele stola.

Poudariti velja, da smo potrdili nespremenjene cene za prvo polletje prihodnjega leta oziroma se bomo morali pri nekaterih izdelkih pogovarjati o znižanju cen.

Ravno tako smo morali pristati na kratke dobavne roke, sicer ponovljenih serij ne bo. Skratka, kratki dobavni roki, točnost odprem in dobra kvaliteta so osnovni pogoji za izvoz v Združene države Amerike. Skoraj vsi kupci, ki kupujejo izdelke iz tovarne v Martinjaku, so bili zelo zadovoljni s kvaliteto naših izdelkov, pripombe so bile le na kvaliteto kartonov (slaba kvaliteta lepenke).

Vsa ta dejstva nam morajo biti vzpodbuda in obveza hkrati, da še naprej proizvajamo kvaliteto blago in se držimo dobavnih rokov. Na kratko povedano: izvozni posli so; sleherni zaposleni v tovarni in v skupnih dejavnostih jih mora sprejeti kot dejstvo in si po svojih močeh prizadevati, da bo proizvodnja tekla nemoteno in bomo dosegli zastavljeno količino za naslednje leto.

M. Kusič

ORGANIZIRANE REKREATIVNE DEJAVNOSTI V ZIMSKEM ČASU

Delavci Bresta imamo dovolj možnosti za organizirano rekreacijo. Vsak torek in četrtek je od 20. do 22. ure v športni dvorani osnovne šole v Cerknici splošna rekreacija, kamor lahko pridejo vsi, ne glede na to, kje je kdo zaposlen.

Ob četrtkih pa lahko Brestovci od 17. do 20. ure kegljajo na Brestovem kegljišču. Za omenjene dejavnosti ni potrebnega nič drugega kot copate in volja do rekreacije.

Prodaja na domačem trgu danes

Dosedanja letošnja prodaja se je gibala v okviru pričakovanj. Pokrivala je proizvodne zmogljivosti, v zadnjih mesecih, ki jim pravimo tudi »sanacijski meseci«, pa smo pričakovali, da se bodo zaloge bistveno zmanjšale.

Ukrepi, ki so sledili v oktobru, so vsaj začasno ohromili prodajo pohištva. Ohromljena sta bila predvsem potniška mreža in transport. Lahko rečemo, da smo potniško mrežo znova oživili v novembru, s transportom pa imamo tudi v tem mesecu nekatere težave.

Lahko rečemo, da nam razen lastnega transporta, ki dokaj uspešno rešuje težave s pomanjkanjem goriva, ostali prevozniki ne zagotavljajo rednega transporta.

V našem razvojnem konceptu smo si sicer zastavili nalogo, da se preusmerimo na železnico. To je sedaj edina rešitev, saj je transport v južne predele Jugoslavije s tovornjaki praktično nemogoč. Lahko rečemo, da tre-

nutno odpremljamo z železnico naše pohištvo za celotno področje Srbije in Makedonije, kar predstavlja okrog 30 odstotkov pohištva. Tak način prevoza nam omogoča sistem dislociranih skladišč, ki smo jih vzpostavili in sicer za področje Makedonije in Kosova v Skopju, za področje ožje Srbije in Vojvodine pa v Beogradu. Cenejši prevoz po železnici pa nam v celoti pokriva stroške za delovanje omenjenih skladišč.

Za večjo prodajo pa si bo potrebno še dodatno prizadevati in sicer predvsem v temeljni organizaciji Prodaja, pa tudi v vseh temeljnih organizacijah. Naši izdelki bodo morali biti po ceni, pa tudi po kvaliteti v okviru možnosti in življenjskega standarda potrošnika. Realni padec standarda in manjša gradnja stanovanj pa bosta zahtevala od nas še dodatne ukrepe, če bomo hoteli slediti našim proizvodnim zmogljivostim.

S. Zidar

Težave z oskrbo naše proizvodnje

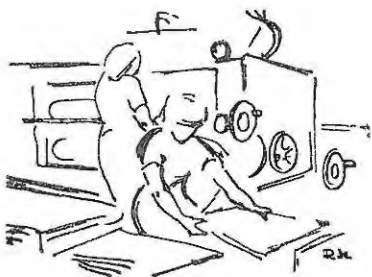
Položaj na domačem nabavnem trgu se še vedno zastruje, tako da se pri nabavi repromaterialov srečujemo s čedalje večjimi težavami. Kar se tiče oskrbe lesnih surovin za Iverko ter hlodovine za žagalnico in Jelko je stanje zadovoljivo.

Pri ostalih repromaterialih pa se pogojevanje dobav z združevanjem deviznih sredstev vedno bolj zastruje. Najbolj težavna je oskrba temeljnih organizacij s površinskimi materiali, kjer se večkrat srečamo s slabšo kvaliteto, pa tudi dobavnih rokov se ne držijo. Do resnih motenj v proizvodnji je prišlo že v temeljni organizaciji Pohištvo. Ocenjujemo, da bo do motenj še prihajalo. S sposojevanjem pri sorodnih delovnih organizacijah ne moremo več blažiti zakasnelih dobav, ker nihče nima več zalog.

Če bomo zagotovili ustrezna devizna sredstva, bo rešena oskrba za Tapetništvo, saj dejansko ni materiala, ki bi ga dobili brez združevanja deviznih sredstev. Predvidevamo, da bo le tako rešena oskrba s tapetniškim blagom, iprenom, pa tudi s ostalimi repromateriali in da do motenj v proizvodnji ne bi smelo prihajati.

Za ostale repromaterialne, ki naj bi bili domači proizvodi, pa znova ugotavljamo, da so vsi več ali manj vezani na uvozne surovine ali komponente. V sedanjem položaju pa vsi zunanji dobavitelji

zahtevajo plačilo vnaprej, naše banke pa so devizno nelikvidne in kasnijo z odpiranjem akreditivov; zato prihaja do kasnitve dobav tudi ostalih repromaterialov. Ocenjujemo, da bo do takih kasnitev dobav še prihajalo, vendar pa upamo, da bomo proizvodnjo skupaj s planskimi službami temeljnih organizacij še naprej uspešno usklajevali.

Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev pa ne moremo zagotoviti redne oskrbe oplemenitenja v Iverki, kjer prihaja do občasnih motenj.

Prvenstvena naloga nabavne službe pa bo še naprej, najprej nabavljati materiale za izvozne programe, pa tudi za domače zagotoviti normalno proizvodnjo.

J. Vidmar

Skladišče repromateriala v TOZD Pohištvo

Vse bolj se preusmerjamo v prevoze pohištva po železnici

Rešitev je v izvozu

O PRODAJI NAŠIH TAPETNIŠKIH IZDELKOV

Skladno z zastavljenim letnim gospodarskim načrtom, poslovno politiko in sprejetim operativnim načrtom v začetku letošnjega leta so bili zastavljeni tudi glavne poslovne in prodajne letošnje usmeritve; med njimi tudi proizvodno-prodajni program. Dodatni ukrepi zveznega izvršnega sveta na področju blagovne menjave s tujino ob polletju (omejena možnost za razpolaganje z deviznimi sredstvi) pa so narekovali spremembe plana za drugo polletje ter nove naloge in ukrepe za poslovanje v zoženih pogojih gospodarjenja.

Kako uresničujemo te usmeritve in s kakšnimi težavami se srečujemo v temeljni organizaciji Tapetništvo? Proizvodno prodajni program je skupaj s to temeljno organizacijo v sodelovanju s prodajno službo pripravila služba za marketing. Rezultati dosedanje prodaje kažejo, da je bil pravilno zastavljen, saj je bila prodaja na domačem trgu v primerjavi z enakim razdobjem preteklega leta večja kar za 127 odstotkov. Obenem je potrebno podčrtati, da je tudi v primerjavi z načrtovano dosežena prodaja za devet mesecev večja za 7 odstotkov.

V omenjenem obdobju so se znižale tudi zaloge in sicer za 19 odstotkov, a je znižanje manjše od načrtovanega.

Stanje na nabavnem trgu je bilo ves ta čas kolikor toliko urejeno. Do zastojev ni prihajalo, vendar smo bili zaradi enostranske prekinjenosti dobav blaga večkrat prisiljeni menjati ga z novimi izdelki (novih proizvajalcev).

Pod pričakovanji je bil izvoz. Rezultati poslovanja pa so za temeljno organizacijo v nekaj preteklih mesecih dokaj ugodni.

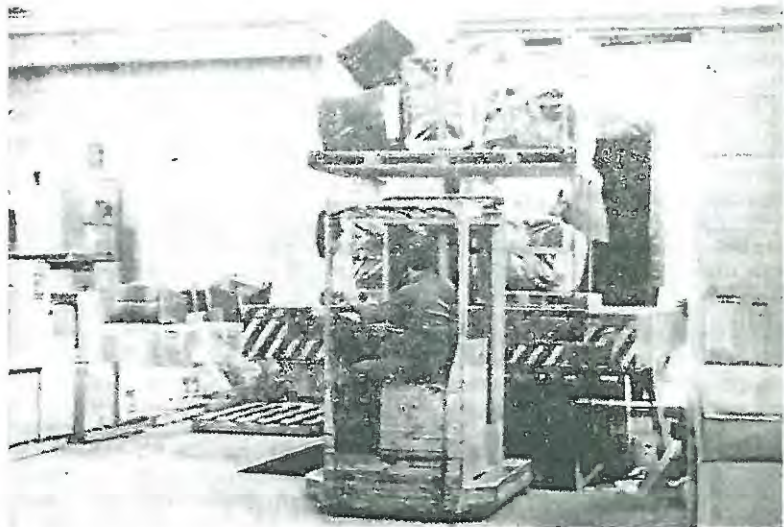
Vendar pa je že v septembru, posebej pa še v oktobru pričelo najprej v proizvodnji, nato pa tudi pri prodaji oblaženega pohištva prihajati do vse večjih zastojev. Poglavitna težava je bila, zagotoviti proizvodnji pravočasne dobave ustreznega tapetniškega blaga. Dejstvo je, da sta proizvodnja in prodaja oblaženega pohištva v celoti odvisna od dobav ustreznih vrst blaga (in tudi drugih materialov).

Vsaka menjava na trgu uveljavljenega blaga, spremenjeni barvni toni ali celo nedobave pravočasno naročenega blaga, imajo v proizvodnji in prodaji za posledico večje težave ali celo zaustavitev dela in poslovanja. Prav tako je na dlani, da bi morali pri tako idočih izdelkih kot sta Petra in Mojca zagotoviti stalno ponudbo izdelka v enem blagu (na trgu sprejetem) čim dlje, najmanj pa 6 do 10 mesecev. Pogoste menjave dekorativnega blaga nam povečujejo tudi proizvodne stroške (zmanjšujejo produktivnost, večji so ostanki zaloga), saj gre v bistvu za nove proizvode. Zaradi nepopolnih in zakasnelih informacij o dobavah blaga tudi ne uspevamo vedno pravočasno obvestiti kupcev o naši ponudbi.

Kje so vzroki za nastale težave? Delno v predolgem vztraja-

ustvarjenimi devizami pokrivala svoj uvoz (oziroma potrebni devizni prispevek na domačem trgu). Torej je rešitev iz nastalih težav le v večjem izvozu (blizu četrtine letne proizvodnje) in v dolgoročnem povezovanju v re-provergi (povezovanje s tekstilno industrijo).

Da bi torej ohranili ali izboljšali dosežene rezultate gospodarjenja, bo potrebno z dobro organizacijo še povečati proiz-

Odprema naših tapetniških izdelkov

združevanje kot pogoj za dobavo, v pomanjkanju deviznih sredstev (razpolagamo le s 24,24 odstotka od prilivov konvertibilnih deviznih sredstev) ter v neizpolnjevanju izvoznih obveznosti.

Že v poslovni politiki za leto 1982 smo zapisali, da bo potrebno doseči takšen izvoz, da bodo temeljne organizacije z izvozom

vodnjo, zmanjšati stroške po enoti proizvoda, izpolniti izvozne zahteve, ki jih od nas terjajo pravzaprav lastna proizvodnja, s tem pa urediti nabavo surovin in materialov. Skratka, obnašati se bo treba skrajno gospodarno, obenem pa se bolj prilagoditi zahtevam sedanjega gospodarskega trenutka.

V. Frim

Z letošnje novembrske razprodaje

Varčevanje z elektriko

V prejšnji številki našega glasila smo lahko brali o varčevanju predvsem s toplotno energijo, tokrat pa bi spregovorili o varčevanju z električno energijo.

Poraba električne energije je v naši delovni organizaciji v primerjavi s toplotno energijo približno pet do šestkrat manjša. Zaradi svoje visoke cene pa je zelo pomembna postavka v stroških našega proizvoda. Zato naj omenim znesek okrog 56.000.000 dinarjev kot strošek za porabljeno električno energijo in vršno obremenitev lani za celotni Brest. Povod za varčevanje s to obliko energije ni samo ekonomski, temveč tudi dejstvo, da je potreba po njej večja od možnosti njene proizvodnje. To nam potrjujejo tudi napovedi elektrogospodarstva o ostrih omejitvah porabe v zimskem obdobju, ki je pred nami.

Vemo, da nam tako imenovane »redukcije«, ki nam jih narekuje elektrogospodarstvo, povzročajo precejšnje motnje v proizvodnji in s tem veliko gmočno škodo. Stopnje omejitve bodo odvisne od tega, kako bomo izpeljali čim bolj varčno porabo električne energije in tako vsaj ublažili, če že ne odpravili elektroenergetski primanjkljaj.

Da bi si ustvarili določeno predstavlo, s čim, kje in koliko se da privarčevati, naj omenim nekaj značilnih porabnikov električne energije pri nas:

- »Z-iverač, elektromotor — 315 KW (TOZD IVERKA),
- povprečna prezračevalna naprava, elektromotorji — 150 KW,
- razsvetljava oddelka montaže — GABER — 37,5 KW,
- razsvetljava v Skupnih delavnostih — 34 KW,
- linija za brušenje plošč — IVERKA — 464 KW.

Iz tega je videti, da največ energije porabimo z elektromotornimi pogoni (okrog 97 odstotkov). To pa nikakor ne pomeni, da se z omejevanjem električne razsvetljave ne da ničesar prihraniti. Poudariti hočem le to, da je treba v naših temeljnih organizacijah bolj kritično gledati na prazne teke elektromotornih pogonjanih strojev in naprav.

Poleg same porabe je pri električni energiji pomembna še ena stvar. To je tako imenovana vršna obremenitev, ki predstavlja največjo učinkovitost odjemnega mesta, ki traja najmanj 15 minut. Na podlagi izmerjene vršne obremenitve plačamo elektrogospodarstvu prispevek, ki zajema v povprečju 70 odstotkov celotnega stroška za električno energijo. Prepričan sem, da so v vsaki temeljni organizaciji še neizkoriščene možnosti za zmanjšanje vršne obremenitve z ustreznimi posegi v organizacijo proizvodnje; prihranek ob tem pa je velik.

Pri nas so že v prodaji mikroprocesorske naprave, ki skrbijo, da vršna obremenitev ne preseže določene vrednosti, s tem,

da pri povečani obremenitvi izklaplja posamezne porabnike. Pred nabavo take naprave je treba vzeti v poštev dve pomembni dejstvi in sicer:

- visoka nabavna cena naprave ter vprašanje njene amortizacije,

- negativni vplivi na proizvodni proces ob brezkompromisnem izklapljanju porabnikov.

Naslednje vprašanje pri odjemu električne energije je jalova energija, ki je posledica obratovanja induktivnih porabnikov, predvsem elektromotorjev. Že samo njeno ime nam pove, da je ta energija nekoristna, obremenjuje pa distribucijske naprave in sam izvor energije ter je velik problem za dobavitelja energije. Omenjena energija se da in smo jo porabniki v gospodarstvu tudi dolžni odpraviti z vgraditvijo kompenzacijskih naprav na naših odjemnih mestih.

Naj po vsem povedanem povzamem, kaj je treba za varčevanje z električno energijo neposredno storiti:

- čimprej je treba izklopiti iz električnega omrežja vse naprave, ki trenutno ne sodelujejo v proizvodnem procesu oziroma, ki so v praznem teku;

- v večjih proizvodnih prostorih z malo delovnih mest mora urediti lokalno osvetlitev delovnih mest, celotno razsvetljava pa omejiti;

- očistimo okna in zasteklitve na strehi proizvodnih pro-

storov in odstranimo zložaje, ki preprečujejo vdor naravne svetlobe v prostor, s čimer se bomo izognili uporabi električne razsvetljave podnevi;

- omejiti je treba razsvetljavo v pomožnih prostorih, hodnikih, prehodih in zunaj;

- s posegi v organizacijo proizvodnje moramo doseči časovno čim bolj enakomeren odjem električne energije; tako se bomo izognili visokim vršnim obremenitvam;

- v vsaki temeljni organizaciji je treba po ekonomski in tehnični plati ugotoviti ustreznost vgraditve naprave za zmanjševanje vršne obremenitve;

- vgraditi moramo napravo za kompenzacijo jalove energije tam, kjer to še ni opravljeno;

- skrbeti moramo za brezhibno delovanje sedanjih naprav za kompenzacijo jalove energije;

- izdelati je treba sezname porabnikov, ki jih bomo izključevali ob morebitnih omejitvah električne energije, da bo ob tem proizvodni proces kar najmanj moten.

Priznati moramo, da do sedaj pri porabi energije nismo bili preveč skromni in zaradi dosežane razvajanosti misel o varčevanju sprejemamo s težavo. Smo pa pred dejstvom, da bomo morali sami poskrbeti za varčno porabo energije, sicer bomo morali tudi sami nositi breme neprijetnih posledic.

C. Malnar

Iz drugih lesarskih kolektivov

V temeljni organizaciji JAVORJA na Baču so končali z gradnjo nove žage in oddelka, kjer naj bi pripravljali elemente za proizvodnjo. Naložba je veljala okrog 70 milijonov dinarjev in pomeni odpravo ozkega grla pri pripravi proizvodnje. Ta naložba je bila potrebna, da bi dosegli načrtovano proizvodnjo in izvoz na konvertibilno tržišče. Žaga poskusno že obratuje, v začetku prihodnjega leta pa bo začela delati s polno zmogljivostjo. Letno bodo razrezali 15.000 kubičnih metrov hlodovine.

Pisali smo že, da je HOJA nosilec posla pri gradnji tovarne za proizvodnjo stavbnega pohištva Hobles v Cedadu v Italiji, pri kateri sodeluje šest jugoslovanskih delovnih organizacij. Njena zmogljivost bo 12.000 do 14.000 oken in vrat letno. Skupna vrednost naložbe je 3.020.479.000 lir. Gradnja tovarne dobro napreduje in kot kaže, bodo s poskusno proizvodnjo začeli še letos.

Soudeleženci gradnje menijo, da bi bilo potrebno organizirati tudi komercialno službo za raziskavo tržišča; z njeno pomočjo naj bi namreč poiskali možnosti za prodajo tudi drugih izdelkov iz proizvodnih programov teh delovnih organizacij na italijanskem tržišču.

V SAVINJI so sprejeli več ukrepov, da bi poživili inovativno dejavnost. Podatki namreč kažejo, da so bili doslej po številu prijavljenih inovacij v celjskem gospodarstvu na zadnjem mestu.

LESNINA pričakuje pomembnejše posle tudi v Alžiriji. Le-ta se je namreč odločila za pospešeno gradnjo objektov družbenega standarda in išče ponudbe tudi v prijateljskih državah. Lesnina naj bi bila nosilec ponudbe za montažno izgradnjo bolnišnice po sistemu »ključ v roko«. Oblikovali so že idejni projekt z ustreznimi popisi del in izdelali ponudbo. Cena enega objekta naj bi znašala okoli 40 milijonov dolarjev. Za podobne posle si prizadeva tudi Slovenija les in Marles.

V STOLU pripravljajo ukrepe za varčevanje z vsemi vrstami energije. Pri tem želijo predvsem proučiti razmerje med porabljenimi energijo in realizirano proizvodnjo ter temu prilagoditi porabo energije.

MEBLO je posebno v državah Arabskega zaliva že leta vodilni izvoznik in želi to tudi ostati. Pred časom so odprli lastno predstavništvo v Kuwaitu, ki se je zatem preselilo v Abu Dhabi, kjer imajo tudi svoj razstaveni prostor. Od vseh dežel Bližnjega vzhoda imajo najugodnejše posle z Arabskimi emirati, kjer posebej uspešno prodajajo vmetnice. Leta 1980 so tam prodali za 40.000 dolarjev pohištva, letos pa pričakujejo prodajo za več kot 1.000.000 dolarjev.

Priprava iverk za proizvodnjo kontejnerjev

Novo v naši proizvodnji

Kdor je v zadnjem mesecu in pol hodil okrog naše Mineralke, je na tamkajšnji zelenici lahko opazil lično izdelano »barako«, hkrati pa se verjetno spraševal, čemu naj bi bila namenjena. Naj takoj pojasnim, da je to plod Brestovih prizadevanj za večjo finalizacijo primarnih proizvodov in hkrati prizadevanj za večji izvoz. »Barako«, ki smo jo razvili, smo poimenovali BIMMO — Brestov Industrijski Montažni Mobil (prevozni) Objekt.

Začelo se je s pobudo Slovenijace-Tehnika iz Ljubljane, ki opravlja številna naložbena dela na področju gradbeništva doma in v tujini. Gradbišča morajo namreč že med pripravi biti opremljena z objekti, namenjenimi za bivanje in delo delavcev. Ponuditi je potrebno torej takšne objekte, ki bodo ustrezali zahtevam za bivanje, za pisarniške prostore, za sanitarne prostore, za kuhinje oziroma jedilnice, za skladiščenje in podobno, poleg tega pa morajo konstrukcijsko in po opremi ustrezati zelo različnim podnebnim pogojem.

Pri nas smo najprej razvili in izdelali prototip bivalnega objekta. V njem so predprostor, dva bivalna prostora, toaletni prostor in prostor za čajno kuhinjo. Objekt je montažno-demontažne

mi električnimi napeljavami in seveda, poleg vseh ostalih rešitev, končno zunanje in notranje opleskano.

Montažno konstrukcijo smo razvili iz dveh razlogov. Prvi je v tem, da je za objekt s tlorisnimi dimenzijami okrog 12 x 3,7 metrov prevažanje ne samo težavno, ampak tudi drago, drugi pa v tem, da je objekt mogoče tudi modularno povezovati v večje sisteme (na primer jedilnice).

Prvi uspehi naših prizadevanj so že tu. Za Slovenijace — Tehnika smo sicer nekaj zapeljavi izdelali in odpremili prvih petnajst objektov za opremo njihovih gradbišč v Iraku v vrednosti 100.000 dolarjev.

In kako naprej?

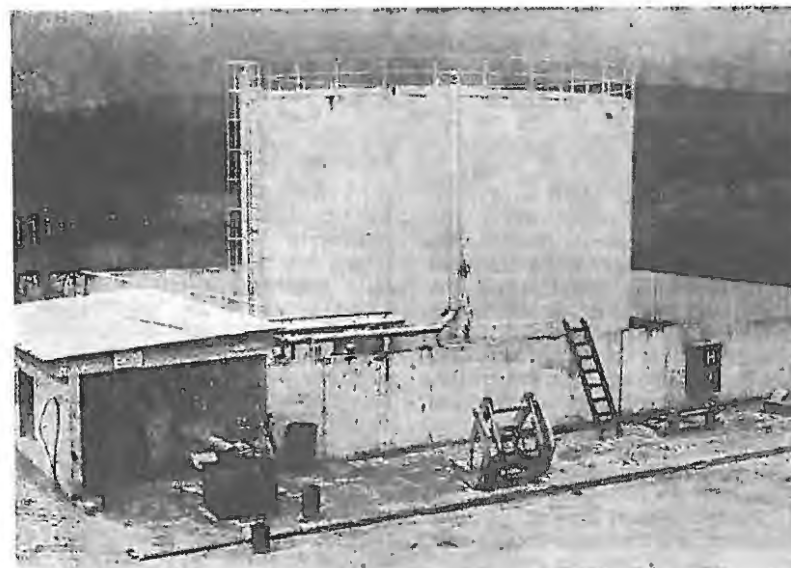
Vsi tisti naši gostje, ki so si iz komercialnih namenov ogledali prototipni izdelek, so se o njem zelo pohvalno izrazili. Kljub temu pa moramo v najkrajšem možnem času izpopolniti našo ponudbo in sicer s celovito rešitvijo dograjevanja osnovne enote, proučitvijo in izdelavo vseh možnih inčic konstrukcijskih elementov (predvsem zunanjih sten in strehe) za različne vremenske pogoje in celovito obdelati vse možnosti, da bi istočasno lahko ponudili tudi celotno opremo za te objekte.

Ne nazadnje nas čaka še obilo dela na področju ustreznega organiziranja proizvodnje teh izdelkov, ki nam je v tej fazi povzročila obilo preglavic. Prav zato na tem mestu velja pohvala vsem tistim, ki so razumeli našo stisko ob prvem naročilu in prispevali svoje znanje in trud, da prototip ni ostal le prototip.

D. Lesar

konstrukcije. Osnovo tvori zvižajena jeklena konstrukcija, ki jo je dokončno razvil in izdelal Kovind iz Unca, zunanje in predelne stene tvorijo paneli iz iverne plošče, lesene rešetke in tervola kot izolacije, strop in pod sta izdelana iz iverne plošče. Kritina je aluminijasta. Sanitarni prostor je v celoti opremljen in ga je potrebno le še priključiti na vodo-odvod in kanalizacijo. Objekt je opremljen tudi z vsemi potrebnimi

Težave bodo z mazutom. Skladišče mazuta na Iverki

Eden izmed razlogov za nov delovni čas. Kaj več informacij nam ni uspelo dobiti.

Predvsem skrb za človeka

NOVEMBER — MESEC BOJA PROTI ALKOHOLIZMU

O vprašanjih alkoholizma je bilo v našem glasilu že večkrat kaj napisanega. Kaj pripraviti tokrat, v novembru — mesecu boja proti alkoholizmu? Zopet nekaj splošnega, ker smo premalo kritični, premalo tovariški, da bi s prstom pokazali na tiste, ki imajo težave z alkoholizmom, pa čeprav bi to že iz dolžnosti morali.

Sicer pa, kdo pa je alkoholik, koga lahko imenujemo s to nezaželeno in neprijazno oznako? Največkrat se vsa stvar ustavi prav tukaj.

Na nekem sestanku sindikalne organizacije sem doživela naslednje: Eden izmed nas — torej Brestovec je bil prijavljen zaradi vinjenosti na delu in seveda tudi zaradi posledic — nedela. Ob burni razpravi je večina članov menila, naj disciplinska komisija ukrepa z najstrožjo kaznijo — s pogojno izključitvijo. Vendar zakaj, so se čudili ostali. Sicer je omenjeni delavec res vsak dan »fajhten«, tudi delo zamuja, pa tudi ne kvalitetno ga opravlja, tako da za njim popravljajo drugi, včasih res tudi zaspi na delu... ampak, ali je res potrebno taka dejanja tako strogo kaznovati?

Je on res alkoholik? Saj ni tako hudo. Včasih, ko ni pijan, je pa še priden delavec in prijeten tovariš. Dajmo mu samo opomin, saj se bo poboljšal...

No, pa mu dajmo samo opomin... In jara kača se vleče naprej... Takšna praksa je torej pri nas?

Najpogostejše si zatiskajo oči tisti, ki so prvi v verigi, da bi morali ukrepati ob vinjenem delavcu. Vzroki, da tega ne naredijo, pa so večkrat dolgoletni delovni staž alkoholika v delov-

ni organizaciji, lastne težave z alkoholizmom, izkoriščanje alkoholi in podobno. Pri nas so disciplinske komisije zvečine premile v izrekanju kazni, zato ni pravega učinka.

Vedenja alkoholika ne moremo spremeniti z javnim opominom, lahko pa mu pomagamo z ostrejšo kaznijo — s pogojno izključitvijo. Takih odločitev pa je pri nas premalo, da bi vprašanje alkoholizma na Brestu vsaj malo omilili in pomagali tistemu, ki bi mu pomoč še zalegla.

Napačno je tudi mnenje, da so alkoholiki zadeva socialne službe. So, vendar šele po končanem disciplinskem postopku. Do takrat pa je alkoholik izključno v rokah svojega prvega nadrejenega. Le-ta ima pravico in dolžnost prijaviti vinjenega delavca

disciplinski komisiji zaradi kršitve delovne dolžnosti. Le s prijavo disciplinski komisiji in s strogim ukrepom lahko alkoholiku-bolniku pomagamo iz težav. Žal pa tega na Brestu še marsikdo ne ve.

Pa še nekaj!

Koelsch, eden izmed najbolj znanih strokovnjakov higijene dela, primerja pitje alkohola pred delom ali med njim z vspiranjem peska v najfinejši dele mehanizma katerega stroja. Alkohol že v majhnih količinah pred delom ali med njim namreč izpostavlja delavca stalni nevarnosti in zmanjšuje uspeh dela oziroma delovno sposobnost človeka.

Ali se ne bi v teh stabilizacijskih časih, ko se trudimo privarčevati čimveč na vseh možnih področjih v delovni organizaciji in ko se končno zavzemamo za boljše delovno storilnost, kazalo zamisliti tudi nad alkoholizmom? Morda bi bilo mogoče tudi kaj privarčevati.

V. Bevc

BRESTOVI
upokojeanci o
brestu

Navezati pogovor z nekdanjim članom Brestovega kolektiva oziroma s sedanjim upokojemcem je zelo zanimivo, še posebno, ko ti razkrije svojo življenjsko pot in prizadevanja za rast vsega kolektiva.

brest 35 let

Te misli so me peljale do Brestovega delavca izpred trindvajset let, ko je **Jože ABRAHAMSBURG** odšel v zasluženi pokoj.

Na kratko predstaviti delavca, ki je opravljal pionirsko delo pri razvoju takratne žagarske in lesno-predelovalne proizvodnje, je zelo težko, še posebno, ker je bilo njegovo delo raznoliko.

Kot zaveden Slovenec je bil izgnan iz takratne Italije, nakar je prišel v žagarski obrat Premrla v Martinjak že pred vojno.

Tam je delo nadaljeval tudi po osvoboditvi.

V tem času je opravljal najrazličnejša dela in sicer v LIP Cerknica, v LIO Ribnica, bil je inštruktor žagarske proizvodnje LR Slovenije in na glavni direkciji v Ljubljani. Zatem se je vrnil v Martinjak, LIP Cerknica — OBRAT 2, kjer je opravljal dela analitika in kalkulant.

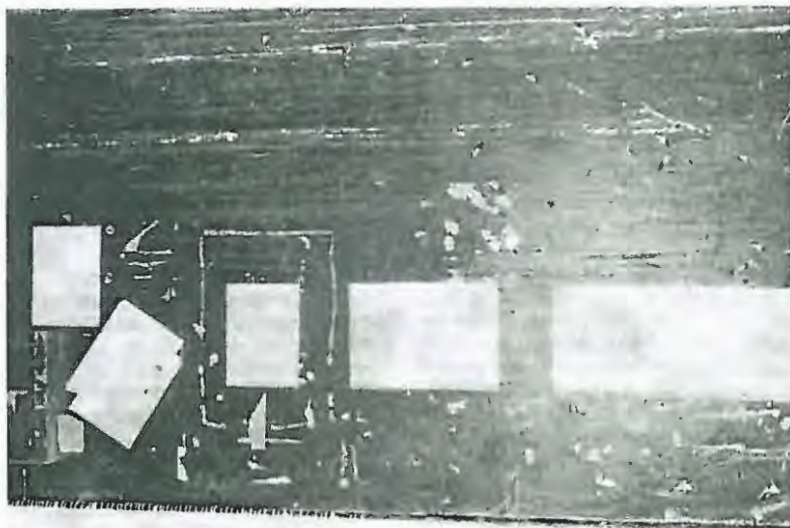
Leta 1959 je bil upokojen, vendar je z delom nekaj let honorarno še nadaljeval.

Ko primerja BREST nekdanji in danes, vidi velike spremembe na proizvodno-tehnološkem področju, pa tudi v družbenem standardu. Kljub skoraj osemdeset letom še vedno pozorno spremlja dosedanja dogajanja na Brestu, predvsem iz družinskih razgovorov, v pogovorih s sovaščani-delavci kolektiva, pa tudi iz Brestovega obzornika. Na prihodnost Bresta gleda z optimizmom in poudarja, da bomo morali delati s takim zanosom kot v povojnih letih, ko se je kolektiv naglo razvijal.

Na koncu najinega kramljanja sem mu zaželel še obilo zdravih let in da bi lahko še dolgo užival sadove zaslužene pokojnine.

A. Perčič

So oglasne deske dovolj smotrno izkoriščene?

Obveščanje in temeljne organizacije

Nedavno sta imela odbor za obveščanje in uredniški odbor našega glasila spet skupno sejo, na kateri sta predvsem poskušala celoviteje oceniti obveščanje v temeljnih in v delovni organizaciji. Pri tem sta, kot že večkrat, ugotavljala, da je premalo neposrednih informacij iz temeljnih organizacij.

Na osnovi teh ugotovitev se je uredniški odbor odločil, da bi pretehtali, kako je z obveščanjem po posameznih temeljnih organizacijah, da bi lahko na koncu strnili neko celovitejšo oceno. Pričeli naj bi s temeljno organizacijo Pohištvo, v kateri je skoraj tretjina Brestovcev, a je iz nje sorazmerno malo informacij.

Zato smo najodgovornejšim za politiko in oblike obveščanja v TOZD zastavili naslednja vprašanja:

— Kako ocenjujete učinkovitost neposrednega (ustnega) obveščanja znotraj temeljne organizacije, zlasti na skupnih ter delnih zborih delavcev (sindikatske skupine)? So gradiva za seje organov upravljanja ustrezna in ali je sistem povratnih informacij zaživel?

— Se vam ne zdi, da je na področju obveščanja čutili nekakšno zaprtost znotraj temeljne organizacije? Kje so vzroki, da njene gospodarske, samoupravne in družbeno politične dejavnosti skoraj ni čutili v sredstvih obveščanja na ravni delovne organizacije, pa tudi v drugih javnih občilih?

— Kako je s podružbljanjem obveščanja v vaši TOZD? Je čutili vpliv družbeno-političnih organizacij na vsebino in oblike obveščanja?

— Kaj storiti, da bi bil sistem obveščanja v temeljnih in v delovni organizaciji učinkovitejši?

Lahko ugotovimo, da naš namen ni bil v celoti dosežen.

Odgovor je po njihovem dogovoru v imenu vseh povprašanih strnil en avtor in tako smo namesto širše družbeno politične ocene dobili mestoma skoraj zasebno (ponekod brez potrebe polemično) kramljanje z urednikom. Sicer pa bomo poskušali posamezne ugotovitve in stališča pretehtati in strniti v sklepni oceni.

...

Tovariš urednik!

Odbor za obveščanje in uredniški odbor, zlasti pa urednik Brestovega obzornika, so prav gotovo dolžni spremljati poslovanje oziroma gospodarjenje v delovni organizaciji. To je potrebno zato, da bi lahko dali v mesečni načrt vse informacije, s katerimi naj bi bil obveščen oziroma mora biti obveščen sleherni delavec.

Seveda pa mora biti za to vzpostavljen sistem zbiranja informacij iz posameznih temeljnih organizacij. Tudi obisk urednika med mesecem v eni ali drugi

temeljni organizaciji ne bi bil odveč.

Urednik naj bi imel razgovore s predstavniki temeljnih organizacij, da bi bil tako seznanjen z vprašanji, ki so pereča za temeljno organizacijo. Tako bi dosegli tudi to, da bi bile informacije pravočasne, natančne in bolj žive. Po drugi strani pa bi taki razgovori nudili tudi strokovno pomoč odgovornim v temeljni organizaciji ob prizadevanjih za čimbolj učinkovito obveščanje.

Ob tem se vrinja misel, da ni vsakdo sposoben napisati in posredovati v pisni obliki informacij, zato bi moral uredniški odbor imeti v vsaki temeljni organizaciji nekakšne dopisnike oziroma posamezne delavce, ki bi bili usposobljeni za posredovanje informacij.

Tovariš urednik! Ker te zanima, kako obveščamo delavce v naši temeljni organizaciji, naj ti povem, da si prizadevamo, da bi bilo obveščanje kar najbolj dosledno in učinkovito. Pri tem izvajamo vse oblike obveščanja, ki so se skozi večletna prizadevanja uveljavile. V zadnjem času je praksa pokazala, da so kratki sestanki z delavci po oddelkih med drugimi oblikami ena izmed najbolj učinkovitih metod obveščanja.

Vodje oddelkov oziroma izmen lahko z živo besedo in na razumljiv in preprost način veliko pripomorejo k boljшему obveščanju. V praksi izvajamo to tako, da imamo redne mesečne sestanke z delavci po oddelkih in sicer po strokovni konferenci in po sprejetju mesečnega plana.

Menimo, da je v temeljni organizaciji neposredno obveščanje zadovoljivo, seveda pa se trudimo, da bi bilo obveščanje še bolj temeljito. Zavedamo se, da se nam obveščanje zatika zlasti pri delegatskem sistemu, saj nikakor ne moremo doseči, da bi informacije stekle v obe smeri. O delovanju delegatskega sistema smo razpravljali na seji osnovne organizacije zveze komunistov, kjer smo sklenili, da moramo posameznim delegacijam nuditi več strokovne pomoči. Želeli pa bi, da bi tudi v našem Obzorniku več pisali o delegatskem sistemu oziroma posredovali izkušnje o njem iz drugih

(Konec na 7. strani)

Pravnik odgovarja

Vprašanje:

Delavec je bil zaradi zdravstvenih razlogov prerazporejen na druga dela oziroma naloge. Ob tej prerazporeditvi materialno ni bil prizadet. S sprejetjem novega sistema vrednotenja del oziroma nalog pa so dela oziroma naloge, na katere je bil zaradi omenjenih razlogov prerazporejen, ovrednotena nižje kot dela in naloge, ki jih je opravljal pred prerazporeditvijo.

Ali je v takem primeru delavec upravičen do posebnega nadomestila osebnega dohodka po 108. členu samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka?

Odgovor:

Menimo, da je pri odgovoru na to vprašanje potrebno najprej ugotoviti, ali bi bil delavec upravičen do posebnega nadomestila osebnega dohodka po 108. členu omenjenega sporazuma v času same prerazporeditve, če bi bil tedaj materialno prizadet. V primeru, če bi bil takrat izpolnjeval v samoupravnem sporazumu določene pogoje za tako nadomestilo, je po našem mnenju upravičen do njega tudi sedaj, ko so dela oziroma naloge, ki jih opravlja po novem sistemu ovrednotena nižje kot pa dela oziroma naloge, ki jih je bil opravljal pred prerazporeditvijo.

V. Jerič

Sedanji gospodarski trenutek v naši občini

ZAPLETENE GOSPODARSKE RAZMERE TERJAJO TREZNO PRESOJO IN UČINKOVITO DELOVANJE

PREDSEDNIK IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE CERKNICA TONE KEBE O NAŠIH SEDANJIH GOSPODARSKIH RAZMERAH

— Rezultati devetmesečnega gospodarjenja so znani. Kakšna bi bila ocena sedanjega gospodarskega položaja v naši občini v okviru splošnih prizadevanj za utrditev gospodarstva?

Iz analiz letošnjih devetmesečnih gospodarskih rezultatov lahko ugotovimo, da so kljub zapletenim gospodarskim razmeram zadovoljivi, čeprav dinamika rasti iz obdobja v obdobje upada. Na tej osnovi lahko ocenjujemo, da se razmere postopoma umirjajo, čeprav posredovalni zakoni v tem obdobju ne morejo ponuditi dovolj učinkov.

Obseg proizvodnje je dosegel 4.022 milijonov dinarjev in je nominalno gledano za 23 odstotkov večji kot v enakem obdobju lani. Koliko je v tem porastu primesi inflacije oziroma sprememb cen, je težko ugotovljivo. Nekaj tega je prav gotovo. Republiški statistični podatki kažejo, da so cene industrijskih proizvodov porasle za 22,9 odstotka, kar je skoraj enako kot je naša rast proizvodnje. Če bi torej sklepali po tem, je naša industrijska proizvodnja enaka lanski.

Tudi nekateri drugi podatki kažejo na to, da je temu tako. Lesna industrija ugotavlja, da je fizični obseg proizvodnje upadel za okrog 5,5 odstotka, medtem ko kovinsko-predelovalna industrija ugotavlja, da je ta večji za okrog 7 odstotkov. Če eno z drugim vzporejamo in upoštevamo tudi deleže obeh dejavnosti, potem smo blizu ugotovitve, da je vrednost proizvodnje v blagem porastu glede na enako obdobje preteklega leta.

Takšni rezultati pa so prav gotovo zaskrbljujoči; vendar, da je stanje takšno, je tudi več objektivnih razlogov. Nezadovoljiva oskrba s surovinami in repromateriali je eden izmed osnovnih vzrokov za tako stanje. Druga, izredno velika težava je likvidnost, predvsem v lesno-predelovalni industriji. Ta je tudi prispevala k temu, da je aktivnost za večji obseg proizvodnje popustila, ker je enostavno z razpoložljivimi finančnimi sredstvi ni bilo mogoče pokriti. Še nekaj vzrokov bi lahko naštel, vendar naj to zadostuje.

OBVEŠČANJE IN TEMELJNE ORGANIZACIJE

(Nadaljevanje s 6. strani)

temeljnih organizacij ali celo iz drugih delovnih organizacij.

Povsem soglašamo z ugotovitvijo, da je čutiti relativno zaprtost znotraj temeljnih organizacij. Morda tudi zato, ker čakamo na informacije, namesto da bi jih poiskali in objavljali v Brestovem obzorniku ali v drugih javnih občilih. Ob tem se zavedamo, da zaradi pomanjkanja informacij iz temeljnih organizacij prihaja do obširnih in splošnih člankov v Obzorniku, čeprav po drugi strani delavci radi berejo Brestov obzornik, saj kljub vsemu v njem najdejo tisto, kar je naše — Brestovo.

V temeljni organizaciji si prav gotovo ne želimo očitkov o zaprtosti. Nasprotno, želimo si novic iz našega kolektiva, želimo, da se o njej piše več in s tem daje nekakšno spodbudo in priznanje za naša prizadevanja.

J. Klančar

Tudi družbeni proizvod (primerljivi dohodek) je večji za 23 odstotkov v primeri z enakim obdobjem preteklega leta. V absolutnem znesku je dosegel 1990 milijonov dinarjev. Dinamika rasti družbenega proizvoda v našem gospodarstvu je za nekaj indeksovni točki počasnejša od republiškega povprečja (indeks 128). Vpliv nizke rasti družbenega proizvoda v lesni industriji (indeks 113) potiska nazaj izpod republiškega povprečja vse gospodarstvo občine. Kljub temu pa je doseženi obseg proizvoda na prebivalca letno na ravni 3.000 dolarjev, kar konec koncev ni tako malo, če se spomnimo nekaj let nazaj.

Na izvoznem področju kot ene izmed glavnih in prednostnih nalog, ki smo jih opredelili v vseh dokumentih, smo v devetih mesecih dosegli glede na enako obdobje lani zadovoljive uspehe, čeprav še vedno nekoliko zaostajajo za načrtovanimi cilji. Nominalno se je izvoz povečal kar za 112 odstotkov, realno pa za 38 odstotkov. V absolutnih zneskih smo dosegli 12.093.000 dolarjev izvoza v primeri z 8.734.000 dolarjev v letu 1981. Na področju izvoza nosi zastavo lesna industrija, saj tri četrtine vsega izvoza odpade na Brest, ostalo pa na Kovinoplastiko in Novolit. Izvoz Avtomontaže pri tem ni upoštevan, ker gre v tem primeru za posredni izvoz.

Glede na celotno delitveno razmerje dohodka je treba povedati, da se organizacije združenega dela držijo z resolucijo določenih razmerij, saj je primerljivi dohodek, kot že omenjeno, naraščal po stopnji 23 odstotkov, čisti dohodek za osebne dohodke po stopnji 19,5 odstotka, sklad skupne porabe po stopnji 14 odstotkov, rezervni sklad po stopnji 26 odstotkov, sredstva za reprodukcijo pa po stopnji 35 odstotkov.

Na teh osnovah lahko ocenjujemo, da se gospodarstvo obnaša racionalno, saj kolektivni dajejo prednost reprodukciji pred osebno in skupno porabo. Postavlja pa se seveda vprašanje, kako se vsak posameznik obnaša na področju, ki mu pravimo skupna poraba in splošna poraba.

Načelno se vsi strinjamo, da smo za zmanjšanje porabe na teh dveh področjih, vendar pa, ko to zadene vsakega posameznika, naj bi bilo izjem še in še. Tako naj bi v zdravstvu trošili več, ker smo letne programe skoraj uresničili že v devetih mesecih, v šolstvu prav tako več, ker je to prednostna naloga. Podobni pogledi so tudi v ostalih interesnih skupnostih. Torej se vsi zavzemamo za manjšo porabo, vendar naj to ne bi prizadelo nas ali pa našega bivalnega okolja. To pa je nesprejemljivo. Zaradi tega je krčenje porabe treba podpirati tudi ob osebnih odpovedovanjih.

Naj ta razmišljanja o letošnjih gospodarskih gibanjih strnem z ugotovitvijo, da so rezultati kljub nekaterim odmikom od zastavljenih ciljev zadovoljivi. Na osnovi teh rezultatov lahko ocenjujemo, da se bomo načrtovanim nalogam, ki smo si jih zastavili za letošnje leto, zelo približali.

— Znana so osnovna izhodišča naše sedanje in prihodnje gospodarske usmeritve (doseči ugodnejšo zunanje-trgovinsko menjavo s povečanim izvozom; omejena naložbena dejavnost; prizadevanja za večjo produktivnost; omejevanje skupne in splošne porabe). Kaj si na osnovi teh izhodišč lahko v sedanjem srednjeročnem obdobju obetamo?

Ker se hitro bližamo novemu letu, se nehote vsiljuje vprašanje, kakšne so možnosti za leto 1983. Resolucijska izhodišča so znana. Osnovna naloga bo še vedno povečevanje izvoza. Tej nalogi bodo sledili tudi ukrepi gospodarske politike. Izvoz na konvertibilno tržišče naj bi realno povečali za 15 odstotkov. To je brez dvoma izredno zahtevna in odgovorna naloga, zlasti še, ker je gospodarska recesija prisotna po vsem svetu, zlasti pa še v zahodni Evropi in v Združenih državah Amerike. Torej se je treba naloge lotiti takoj in povsod, ne pa samo v lesni industriji.

Realna možnost družbenega proizvoda naj bi naraščala po stopnji 1,6 odstotka, industrijska proizvodnja 1,5 in kmetijska po stopnji 4 odstotkov.

Investicijska poraba naj bi bila realno za 2 odstotka nižja kot v letu 1982. Pri tem naj bi bile gospodarske investicije realno za 1,6 odstotka višje, stanovanjska gradnja za 6,6 odstotka nižja, ostale negospodarske naložbe pa naj bi bile kar za 17 odstotkov nižje kot v letu 1982.

Sredstva za osebno, skupno in splošno porabo naj bi realno nazadovale in sicer za osebno porabo 7,7 odstotka, skupno porabo 4,4 odstotka in splošno porabo 6,6 odstotka glede na dogovorjeno porabo v letu 1982. Torej se nam obetajo dokaj trše razmere. Zaradi tega je potrebno, da se vsak posameznik in družba kot celota, bolj obrnemo k delu in manj k razpravam o delitvi ustvarjenega. Če bi za 10 odstotkov povečali napore, in upam si trditi, da je možno, potem posegov v zmanjšanje rasti osebnih dohodkov, skupne in splošne porabe ne bi bilo treba. Izhod je v več in boljšem delu. Tak je torej napotek za leto 1983 in leta naprej. Če bo tako, potem ne bo skrbi, ali bodo police v trgovinah pravočasno in dovolj založene.

V nekdanji zgradbi Avtomontaže se razvija kokošjereja

— Trenutno je najbolj »vroča tema«: sedanja in prihodnja oskrba občanov z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, pa tudi z vsemi vrstami goriv ter drugimi bolj ali manj potrebnimi artikli za tako imenovano sodobno urbanizirano življenje. Kako kaže na tem področju in kaj lahko obetamo občanom?

Oskrba, kot vidimo po trgovskih lokalih, ni vedno najboljša. Večkrat se zgodi, da posameznega proizvoda zmanjka. Največkrat je to posledica pospešenih nakupov, ki nastajajo zaradi nepopolnih ali pa nerazumljenih informacij.

Večkrat se sliši, da bo v prihodnjem letu še težje. To prav gotovo bo, če bomo ob enakem delu lahko za 7,7 odstotka manj namenili za zadovoljevanje osebnih potreb. S tem pa še ni rečeno, da zato ne bo na trgu tega ali onega proizvoda. Normalno bi morala biti ponudba večja. Če bo namreč industrijska proizvodnja večja, bo kljub večjemu izvozu več blaga tudi za domače tržišče. Zato so nesmotrni povečani nakupi, ker je blaga za normalno oskrbo dovolj. Pri tako sunkovitih nakupih kot so sedaj, pa je razumljivo, da marsikaj odpove.

Poglejmo podatke samo za nekaj osnovnih življenjskih in higienskih artiklov, pa bomo videli, da je temu tako. Jedilnega olja smo v letu 1981 v devetih mesecih prodali prek trgovske organizacije Namos TOZD Trgovina Rakek 95.400 litrov, letos v enakem obdobju pa 150.000 litrov. Samo v letošnjem oktobru 38.000 litrov. Sladkorja so v devetih mesecih lani prodali 298.000 kilogramov, letos v enakem obdobju pa 351.000 kilogramov in samo v oktobru 75.283 kilogramov. Kave, ki jo povsod pri manjkuj, so v letu 1981 v devetih mesecih prodali 17.931 kilogramov, letos 23.140 kilogramov, samo v oktobru pa 2.381 kilogramov. Pralnega praška so v letu 1981 v devetih mesecih prodali 102.000 kilogramov, letos 153.229 kilogramov, samo v oktobru pa 34.757 kilogramov.

Da ne naštevam naprej, saj nam tudi pri drugih izdelkih ka-

žejo indeksi dokaj zajeten porast. Tako so na primer moke prodali kar za 25 odstotkov več, testenin 33 odstotkov več, riža 40 odstotkov več, masti 172 odstotkov več, mlečnih proizvodov 11 odstotkov več... Ljudje torej pokupijo vse, kar potrebujejo in kar ne, čeprav ni nobene bojazni, da bo blaga zmanjkalo.

Podobno kot je s prehrabeniimi proizvodi, je tudi z naftnimi derivati. Tudi tu je poraba presegla vsa pričakovanja. Poraba navadnega bencina po uvedbi bonov ni nič upadla, pri super bencinu pa je še porasla in sicer za skoraj 20 odstotkov na dan glede na obdobje normalne oskrbe in porabe. Pri nafti je poraba nekoliko manjša, vendar zaradi tega, ker oskrba ne teče zadovoljivo, saj tega proizvoda dejansko ni bilo in bo tudi v prihodnje oskrba okrnjena.

— Še vedno je najbrž med občani prisotna miselnost, naj njihova osnovna življenjska vprašanja rešuje »občina« in tako se s celo vrsto svojih osebnih in splošnejših zadev verjetno obračajo neposredno na vas. Kaj jim v takih primerih poveste?

Pri marsikaterem občanu je živo prepričanje, da je občina odgovorna za njegovo socialno ali tudi drugačno varnost. Treba je povedati, da je vsak dolžan skrbeti za svojo socialno varnost, da so do družbene pomoči upravičeni le tisti, ki sami niso sposobni skrbeti zase. Vendar so tudi ta razmerja urejena prek socialne službe pri centru za socialno delo. Naloga občinske uprave je le skrb nad zakonitostjo, da se skozi to iščejo najbolj ustrezne rešitve, pa najsi bo na področju urbanizma, komunale, usmerjanja gospodarstva, družbenih služb in temu podobno. Socialna varnost in socialni položaj vsakega posameznika pa sta odvisna izključno od delovnega prispevka v družbeno priznanem delu. Za pridne in gospodarne posameznike in kolektive pa je prostora v naši družbi dovolj.

Pripravil B. Levec

Industrijska cona v Podskrajniku

Rastemo pod Titovo zastavo

ZVEZA PIONIRJEV — ŠTIRI-
DESET LET

Odkar so cicibani prestopili šolski prag, sprašujejo, kdaj bodo dobili rdečo pionirsko ruto in modro titovko s pionirsko značko. Nestrpni, a prežeti s pričakovanjem, se hočejo pridružiti tisočim Titovih pionirjev.

29. novembra, ko proslavljamo rojstni dan naše domovine, so obrazi učencev prvega razreda slovesni, srečni in zadovoljni. Starejši pionirji jim okoli vratu privežejo rdeč znak pripadnosti množične organizacije najmlajših. Izpod modre titovke silijo nagajivi lasje na oči, ki resno zrejo v pionirsko zastavo.

Pred svojim praporom se zaobljubijo, da bodo dobri, poštene, zavedni, delavni in ustvarjalni člani socialistične samoupravne skupnosti. Kako bi mogli odrasli mimo tako pomembnega trenutka v otrokovem življenju, ne da bi jim čestitali, ker so postali pionirji?

Letos praznuje zveza pionirjev Jugoslavije svojo 40. obletnico. Naša pionirska organizacija je namreč vznikla med narodno osvobodilnim bojem kot odsev skrbi komunistične partije in SKOJ za najmlajše v najtežjih trenutkih zgodovine naših narodov in narodnosti.

Brezsrčna vojna je odtrgala na tisoče otrok od staršev, zaprla jim je šole ter jih oropala otroštva, brezskrbnega živčava in igre. Prezgodaj je postarala in za vedno ranila nedolžno srce. Le kam naj bi se zatekli brezdomčki, če ne pod okrilje partizanskih odredov, da jih ne bi pogoltnil krvavi vrtnec ubijanja?

Tako je bila ustanovljena jugoslovanska pionirska organizacija v dneh od 27. do 29. decembra 1942 na I. kongresu USAOJ v Bihacu.

Takrat še ni bil vsak otrok pionir. Pionir je bil le tisti, ki je kakorkoli v okviru pionirske organizacije pomagal borbem za svobodo. Mnogi otroci — manjši od puške — so se s svojim junaštvom zapisali na nepozabne strani narodnoosvobodilnega boja.

»Žrtvovali so sebe,« je rekel tovariš Tito, »čeprav še prav zaživeli niso.«

Imena: Boško Buha, Mile Pačič, Sarhova sinova... so danes legenda.

Osnovna šola se v procesu pospešenih družbenih prizadevanj za preobrazbo vzgoje in izobraževanja na zahtevo po podružljanju le-teh vedno bolj odpira v okolje, v katerem deluje. Zato mora tudi pionirski odred v tem procesu razširiti svoje delovanje iz učilnic v prostor krajevne skupnosti.

Čimbolj bo pionir z delom in z organiziranim izkoriščanjem svojega prostega časa navezan na svojo krajevno skupnost, tembolj bo čutil pripadnost njej kot odrasel človek. Dejavnost pionirjev v krajevnih skupnostih izhaja iz programa pionirskega odreda. Toda kaj pomaga, če si pionirski odred v svoj letni program jasno opredeli bistvene na-

loge pionirjev v krajevni skupnosti, pa naleti pri svojem delu na gluha ušesa odraslih!

Naša dolžnost je nenehna skrb za našo mladino, da bo vsestransko zdrava, izobražena in kulturna, bogata z moralnimi vrlinami ter sposobna doživljati lepote v naravi in v družbi, vedno pripravljena graditi in braniti našo socialistično skupnost.

Zakaj tako pogosto pozabljamo na to v hlastanju za materialnimi dobrinami?

Tudi letos so se naši pionirji prijavili na natečaj Pionirskega lista v jugoslovanskih pionirskih igrah »Rastemo pod Titovo zastavo«. Geslo letošnjih iger je PIONIRJI, VESELO NA DELO!

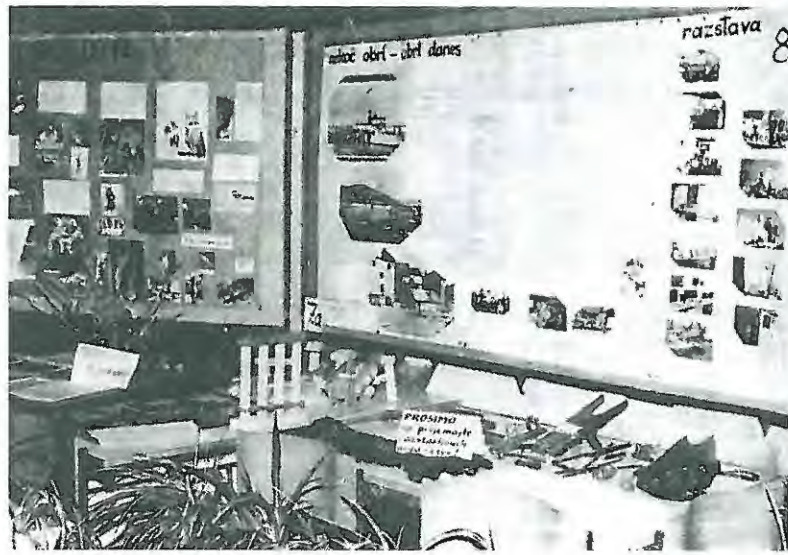
PRISRČNA ČESTITKA

Cicibane iz 1.a razreda osnovne šole Notranjski odred Cerknica smo povprašali, zakaj bi radi postali pionirji (pionirji namreč postanejo ob dnevu republike). Z njihovimi odgovori čestitamo ob dnevu republike vodstvu, tovarišem učiteljem in ostalim delavcem šole ter vsem bralcem Brestovega obzornika.

ZAKAJ BI RAD POSTAL PIONIR?

- ... da bi dobila kapo in ruto kot jo ima Mihela (Ana)
- ... ker imam več prijateljev, ki so pionirke (Romana)
- ... ker poznam enega starejšega pionirja (Srečko)
- ... ker bom dobila pionirsko izkaznico in značko (Nataša, Sonja, Urška)
- ... da bom jedla torto in pila sok (Bojana, Anita, Davorin, Varja)
- ... ker nas bodo vsi gledali (Toni)
- ... da bom taka pionirka kot je bila Binca, ki je nosila partizanom mleko v rdeči kanglici z belimi pikami (Mateja)
- ... ker nam bodo ploskali (Urška)
- ... ker bom hodil po cesti in nas bodo vsi gledali (Marko)
- ... ker tisti dan ne bomo imeli pouka (Simona)
- ... ko bom pionirka, bom tako pridna kot je naša Breda (Romana)
- ... da bom jedel torto, pil sok, da bom imel ruto in kapo, ker poznam pionirje (Blaž in Boris)

Cicibane so spraševali učenci Alenka, Maja, Borut in Dejan iz 7.a razreda.

CERKNICA NEKOČ IN DANES

V počastitev dneva republike so učenci s predmetne stopnje osnovne šole Notranjski odred pripravili razstavo o Cerknici, njeni naravi in kulturni dediščini, njenem življenjskem utripu nekdaj in danes, njenih pomnikih iz težkih dni naše zgodovine...

Tako so sestavili mozaik o delčku notranjske zemlje, na kateri je stekla zibelka njihovim prednikom in katera reže kruh tudi njim. Razstava je svojstven izraz ljubezni do rodne pokrajine ob Cerkniškem jezeru. Če utegnate, stopite v šolo!

Ob tej priložnosti se učenci zahvaljujejo vsem tistim krajanom, ki so jim pomagali z nasveti ali gradivom za razstavo.

C. Levec

KAKO IZRAČUNAMO OSEBNE DOHODKE PO NOvem

Delavski svet delovne organizacije je na podlagi samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka sklenil, da se s 1. novembrom začne uporabljati novi sistem vrednotenja zahtevnosti dela (VZD), ki so ga na referendumu sprejele vse temeljne organizacije.

V novem sistemu pa se pojavljajo tudi nekateri novi izrazi, zato se pogosto pojavljajo vprašanja, kako se bo sedaj izračunaval osebni dohodek. Navodilo za obračun osebnega dohodka je na eni izmed svojih sej obravnavala in sprejela tudi koordinacijska komisija za osebne dohodke Bresta.

Razlika med prejšnjim in novim izračunavanjem osebnih dohodkov je v tem, da je vrednost točke sedaj zamenjala vrednost količnika enostavnega dela, število točk pa sedaj izraža količnik enostavnega dela (KED).

Začetna vrednost količnika enostavnega dela je za vse temeljne organizacije enaka, dejanski obračun pa bo v skladu s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka odvisen od gospodarjenja v posamezni temeljni organizaciji.

Enačba za izračun osebnega dohodka je po novem naslednja:
BRUTO OD = VRED. KED x KED x ŠTEV. UR x IND. U x U. SM x U. TOZD

Posamezni pojmi pomenijo naslednje:

VRED. KED	— vrednost količnika enostavnega dela
KED	— količnik enostavnega dela
ŠTEV. UR	— čas opravljenega dela
IND. U.	— individualna učinkovitost
U. SM	— učinkovitost stroškovnega mesta
U. TOZD	— uspešnost temeljne organizacije

M. Petan

NAŠ NOVI PODLISTEK

Najbrž ni pretirano dosti naših delavcev in drugih bralcev, ki bi vedeli, da v neposredni bližini Cerknice, v slikoviti Dolenji vasi, živi in poleg trdega dela na kmetiji literarno ustvarja eden najbolj branih slovenskih književnih ustvarjalcev, pisateljica Magda Stražisar-Magduška. Vsekakor je ona svojevrsten pojav v današnjem slovenskem literarnem svetu in prav zato, zlasti pa še, ker je domačinka, smo se odločili, da bo v podlistkih živela z nami nekaj prihodnjih števil Obzornika.

Najprej nekaj skopih podatkov o njej. Rodila se je 22. julija 1920. leta v mežnariji pri Sv. Štefanu na Lipsenju. Njen oče Anton Zabukovec je bil čevljar in cerkovnik. Zupnik Hafner in nadučitelj Mercina sta ji dala spodbudo za pisanje. Tako je že v šolskih letih objavila nekaj otroških spisov in pesmic v mladinskih revijah. Leta 1934 je Družinski tehnik objavil njen prvenec Pismo iz Loža. Potem si je služila kruh kot natakarica. Leta 1944 je bil v glasilu NOV Snežnik objavljen del njene pesmi Snežnik.

Od leta 1947 ji je tednik Kmečki glas objavil več krajših sestavkov

in pesmi. Pri časopisno-založniškem podjetju pa so izšle njene povesti Ciganka, Skrivac (v treh knjigah) in Dvoživke. Zdaj živi v

Dolenji vasi sredi dela in ustvarjanja. Omenimo naj še, da je za svoje delo dobila pred dvema letoma ob občinskem prazniku plaketo 19. oktober.

Za temi skopimi in suhimi podatki se skriva sila razgibana, pa tudi trpka življenjska pot, prepletena z izkušnjami in razočaranji, kljub temu pa prepolna prvinske življenjske moči, trme in volje.

Vsako srečanje z njo je doživetje zase, saj sogovornika kar preplavi z razgibanimi spomini, s krepkimi in v srž zadetimi oznakami oseb, ki so šle skozi njeno življenje, s kritičnimi in iskrenimi spoznanji o življenju in o odnosih med ljudmi. Naj govori o svoji mladosti, ali kasnejših trdih preizkušnjah zlasti med vojno in po njej, ali o sedanjem življenju, iz nje kar vrejo resnice in presoje.

Takšna je tudi v svojih povestih. Morda je prav v tem eden izmed vzrokov, da pomeni nekaj svojevrstnega v našem literarnem prostoru. Naklade njenih del segajo v številke, o katerih drugi pisci le sanjajo (Ciganka že tri izdaje, Skrivac dve) in so močno tudi nad slovenskimi nakladami najbolj znanih svetovnih uspešnic. Tudi po številu izposojenih knjig po slovenskih knjižnicah so njena dela čisto na vrhu. Za njeno Ciganko je pred

časom pokazala zanimanje tudi zagrebška televizija.

Čeprav ji marsikdo odreka kakšno posebno literarno vrednost in jo označuje za »večerništvom«, jo ljudje berejo; to pa je pravzaprav bistveno, saj tako lahko svoja življenjska sporočila posreduje mnogim, ki jo razumejo.

Osrednji motiv njenih del so nasprotja med dobrim in zlim, ob katerih mnogi dobri ljudje doživijo dosti trpljenja in zaničevanja, pa vendar ohranijo čisti človeški ponos in veličino. Silne strasti, ki vodijo usode njenih junakov, so marsikdaj usodne; a velika človečnost in ljubezen vedno premagata — vsaj moralno — vsakršno zlo. Vse to je v veliki meri značilno tudi za njeno najnovejše delo, ki niti še ni dokončano, OBSOJENCI ZIBELKE. Z avtorico smo se dogovorili, da v našem podlistku objavimo eno izmed značilnih poglavij — peto poglavje Mirenček. Da bi lahko lažje spremljali dogajanje, pa velja na kratko označiti glavne junake, ki v njem nastopajo in njihove usode.

Glavno dogajanje je postavljeno v čas po kapitulaciji Italije, njegove korenine pa segajo tudi daleč v preteklost. Osrednji junak je stari Ozimnik, utelešenje zla in popolne odtujenosti, čigar glavno vodilo sta

bogastvo in kruta sla po oblasti tudi nad bližnjimi. Povzročil je smrt lastnega očeta in ohromelost hlapca Žirovnika, strl življenjski smisel matere, pogнал v smrt svojo ženo in storil še mnogo zla drugim ljudem. Svojemu sinu Mateju je preprečil odhod v partizane in ga s kruto zvijačo izročil domobrancem. Zato je med svojimi domačimi in sosedi vedno bolj osovražen. Ob neki priložnosti mu partizani zastržejo v lase križ.

Sin Matej je dokaj šibka osebnost, vendar s pomočjo drugih tudi v njem dozoreva upornost.

Svojevrstno protigro Ozimniku vodi hromi hlapec oziroma prežitek Žirovnik (Viktor), ki je s svojo prebrisanostjo nekakšen zaščitnik družine in sosedov. Upor dozoreva tudi v Matejevi ženi Luciji, tragični osebnosti z uničeno mladostjo in uničeno vero v življenje, ki pa se v nji vendarle prebuja. Seveda pa nastopa še vrsta drugih obrobni osebnosti.

Težko je sicer v nekaj stavkih zajeti dosedanje vsebino, vendar bodo morda le zadoščali za lažje razumevanje odlomka.

Od prihodnje številke naprej torej lahko spremljate naš novi podlistek OBSOJENCI ZIBELKE Magde Stražisar-Magduške.

Po krajšem premoru je pred vami zopet stalna rubrika »naše malo mesto«. Premor ni nastal zato, ker se v našem malem mestu zadnje mesece ne bi ničesar zgodilo, temveč so temu botrovali povsem drugi vzroki. Pa preidimo k novicam, ki so že nekakšna zgodovina, toda ne tako zastarela, da ne bi bila zanimiva.

Že tako skoz in skoz preluknjano središče našega malega mesta je zadnje leto še naprej središče nenehnega vrtenja in razkopavanja. Cestarji, komunalci in celo PTT-jevci kar tekmujejo med sabo, kdo bo več razkril in razkopaval. Da so nam sodobne kanalizacijske in telefonske naprave potrebne, je moč razumeti, nikakor pa ne dejstva, da vrta vsak po svoje in kadar se zmisli. Ali ne bi kazalo, da bi tudi »vrtalci« sklenili nekakšen samoupravni sporazum in to svoje razkopavanje načrtovali tako, da bo potekalo naenkrat? Če drugega ne, bi vsaj asfalterji prihranili pri prevozu svojih naprav v Cerknico.

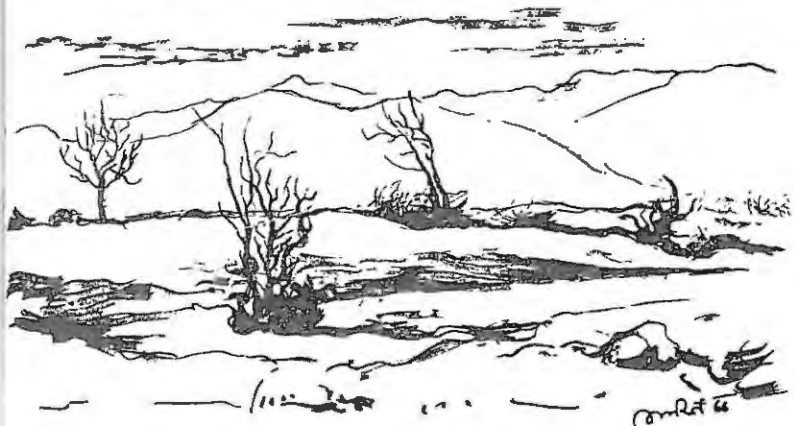
Za nami so »veseli« dogodki ob pogledih na dolge vrste čakajočih za gorivo, kavo, pralni prašek in podobne dobrine današnjega časa. Trenutno pa so še najbolj v modi dolge vrste čakajočih na plin. Kaj vse se je dogajalo med njimi, nima smisla pisati, saj je to že za nami.

Plin dajejo v našem malem mestu po nekakšnih seznamih in zadnje čase ni izgrediv. Naokrog ga celo razvažajo komunalci, proti mastni odškodnini seveda. Pri vsem tem plinskem razdeljevanju pa ne bi bilo napak, če bi se staknili kje dober analitik in preučil, koliko in kdo vse je imel plinske jeklenke pred tako imenovano primanjkovalno krizo.

Tudi ne bi bilo napak, preučiti, ali res vsi traktoristi rabijo enako količino goriva. Sicer pa je tu in tam slišati, da težav za bencinske bone sploh ni. Prijaviš že stari in pozabljeni betonski mešalec, žago ali moped in že imaš v roki dragocene bone. Težav torej ni, če uporabiš prastaro geslo »znajdi se«.

Kdor količkaj potuje po ožjem delu naše domovine in ga pot zanese v druge prodajalne kruha, zlahka ugotovi, da smo v našem malem mestu s tem osnovnim živlom kar dobro, če ne zelo dobro založeni. Kljub temu pa se človek vpraša, ali so te, če jih tako imenujemo, krušne kapacitete res dovolj za lačne meščane in okoliške prebivalce.

Le pet dni v Delikatesi ni bilo kvasa. Dobili so ga 6. novembra in že taisti dan so ga pokupili samo do 17. ure čez 40 kilogramov. Posamezniki so jemali kar cele pakete. Vzrok temu navalu na kvas ni znan, saj naslednji dan ni bil kakšen poseben praznik. Pri vsej tej nakupovalni vnemi bi človek sklepal, da je še vedno denarja preveč in da vse zamrzovalne skrinje še niso polno zasedene.

Čistilna naprava, ki to ni

V pretekli številki Obzornika je bila v rubriki »Naše malo mesto« omenjena čistilna naprava v Dolenji vasi in pogin rib zaradi onesnažene vode. Pa poglejmo, kaj je pokazala analiza vode, ki so jo opravili na zavodu za ribištvo SR Slovenije in zavodu za zdravstveno varstvo v Ljubljani.

Analiza je pokazala, da je odpadna voda, ki priteka iz čistilne naprave, še 500 metrov po izteku onesnaženaprek dovoljenih količin, ki jih določajo predpisi. Očitno je, da pritekajo iz čistilne naprave organsko zelo obremenjene vode s prevelikimi količinami snovi, ki vsebuje za ribe strupen amonijak. V čistilni napravi prihaja do razpada organskih snovi v anaerobnih pogojih, kar se sklepa iz prisotnosti sulfidov, ki jih v vodi ne sme biti. Žveplovodik je že v najmanjših koncentracijah zelo strupen za ribe.

Po mnenju analitikov, ki so vodo pregledali, čistilna naprava v Dolenji vasi ne deluje po

predpisih in odplake iz nje bolj škodujejo vodnemu življu kot če bi neposredno pritekale v vodotok, ker so še bolj koncentrirane in še bolj škodljive zaradi prisotnosti zelo strupenih snovi. Tako onesnažena voda iz čistilne naprave odteka v Cerkniško jezero in ga še dodatno onesnažuje.

Strokovnjaki obeh zavodov, ki so opravili analizo vode, so še izrazili mnenje, da je potrebno na nepravilno in celo škodljivo vplivanje čistilne naprave v Dolenji vasi opozoriti ustrezne organe in zahtevati sanacijo.

Ali sta potrebna komentar in razglabljanje o denarju za investicijo take naprave, ki nikomur ne služi, temveč celo škodi naravi in okolju, v katerem živimo. Ribiška družina Cerknica bo vsekakor storila vse potrebno, da bi napako odpravili. Drugo vprašanje pa je, kdo bo kril dodatne stroške za sanacijo čistilne naprave.

Š. Bogovčič

Kultura v krajevnih skupnostih

Pred daljšim časom smo iz obsežnega gradiva, ki govori o osnovnih vprašanjih ljubiteljske kulture, objavili odlomek o kulturi v delovnih organizacijah. Tokrat objavljamo še en del iz tega gradiva in sicer o organiziranju kulturnega življenja po krajevnih skupnostih. Nedvomno nekatere ugotovitve veljajo tudi za stanje na našem območju, zato bodo še toliko bolj zanimive.

Krajevna skupnost je še posebej zunaj urbanih središč za večino krajanov regionalni in socialni krog, v katerem prežive določen del svojega časa in ki zajema dobršen del njihovih interesov. To pomeni, da je od razgibavanj kulturnega življenja kulturne skupnosti v precejšnji meri (izvzeti je treba posebno množične kulturne medije — RTV, tisk) odvisno tudi bogastvo ali revščina krajanovega kulturnega življenja.

(A tudi krajanov iz večjih mest, na primer Ljubljane ne gre kar preprosto izločiti iz takega razmišljanja: bližina uglednih kulturnih ustanov še ne pomeni tudi resnične dostopnosti umetniških vrednot, ki v njej nastajajo. Mnogi Ljubljanci obiskujejo prireditve v svoji krajevni skupnosti, koncertov slovenske filharmonije pa ne).

V krajevni skupnosti delujejo — ali naj bi delovale — različne organizirane sile: šole, organizacije združenega dela materialne proizvodnje, organizacije zveze socialistične mladine Slovenije, socialistične zveze delovnega ljudstva in organizacije znotraj nje, še posebej kulturna in druga društva, kajpada tudi organi krajevne skupnosti. Vsi ti skupaj (ali pa vsak zase) oblikujejo tudi kulturno življenje, životarjenje ali mrtvilo v krajevni skupnosti.

Že dejstvo, da v marsikateri krajevni skupnosti s samoprispevki, udarniškim delom in drugimi oblikami skupnega vlaganja grade, obnovljajo ali vsaj načrtujejo kulturni dom, da imajo v nekaterih občinah vse krajevne skupnosti »svoja« kulturna društva, drugod pa njihovo število raste, pove, da kulturna samozaveš v krajevni skupnosti ni več zgolj politična želja ali vizija. Nekatere krajevne skupnosti pripravljajo tradicionalna srečanja, vezana zlasti na krajevno tipiko.

Nekaj kritičnih pogledov na kulturna snovanja v krajevni skupnostih:

— Ali »sindikalna« kultura ali kultura v krajevnih skupnostih?

Umetna dilema. Delavec je hkrati krajan in sam v sebi kulture ne deli ne tako ne drugače. Samo stvar praktičnih okoliščin je, ali si bo kulturno možnost laže in zato raje pripravil v organizaciji združenega dela ali v krajevni skupnosti.

— Katera organizirana sila v krajevni skupnosti je »zadolžena« za kulturno dejavnost?

To vprašanje se včasih postavlja v obdobju in okoliščinah kulturnega mrtvila in pri iskanju krivca zanj; včasih pa tudi kot vprašanje konkurence ali prestiža, ko več organizacij hkrati pripravlja kulturni dogodek ali se loteva reševanja kulturnih vprašanj. Izkušnje kažejo, da sta volja in pripravljenost za kulturno delovanje v različnih krajevni skupnostih in v različnih obdobjih kaj različno razporejeni. Zavist, rivalstvo, k sebi obrnjenost, neprilagodljivost katere od organizacij lahko prav tako škodujejo sleherni kulturni pobudi, kot ji medsebojno upoštevanje, sodelovanje ali podpora, prilagajanje in usklajevanje za gotovo koristi.

— Kultura v krajevnih skupnostih ni posebna, nižja vrsta kulture; ne nadomešča »visoke kulture; ne odriva krajana od najvišjih umetniških doživetij in vrednot.

Nasprotno. Zbližuje krajana in umetnost; po poti kulturne vzgoje, z gostovanjsko dejavnostjo in druge.

Drugačno pojmovanje ali delovanje bi bilo škodljivo in bi hote ali nehotе pomenilo manipulira-

nje z ljudmi. Ni mogoče reči, da taka nevarnost ni kdaj in kje še zmeraj aktualna.

— Sestavine kulturnega utripa v krajevnih skupnostih morajo biti urejene in stalne okoliščine, ki krajana vabijo in mu omogočajo srečevanje s kulturo, kulturno samovzgojo, kulturno ustvarjalnost, kulturna doživetja. Tako bodo prišli na svoj račun krajski z različnimi vrstami in stopnjami interesa za kulturo. Omejevanje zgolj na eno ali drugo, na primer samo na domače ljubiteljsko snovanje, samo na knjižničarstvo, samo na »uvoz« umetniških dogodkov jemlje kulturnemu življenju kraja bogastvo in demokratičnost.

— Prav tako je nezadovoljiva enostranost, kadar na primer kulturni aktivisti ali ansambli ali drugi na račun svojega ugleda, tradicije in podobnega dušijo druge dejavnosti v korist svoje ali pa se za druge dejavnosti ne

vorom o tej ali oni kulturni temi, k srečanju z umetnikom ali s kulturnim delavcem; mladina naj tam pripravlja in doživlja glasbeno-mladinske in druge klubske prireditve; vsaj nekaj prostora mora biti za razstavljanje likovnih del, domačih in drugih, del šolanih in nešolanih avtorjev; domače skupine morajo v njem najti primeren prostor za vaje, za ustvarjanje, za svojo kulturno vzgojo. Če torej kulturni dom premore le prostor, ki z rampo deli izvajalski prostor od avditorija, ne bo ne za današnjo rabo (vsaj mladim ne) in še manj za jutrišnjo.

— Proslavarstvo: žlahtna tradicija je, da praznike te in one vrste obeležimo, počastimo, proslavimo s kulturnimi prireditvami. Za tak namen se tudi vselej najdejo nujna sredstva.

Toda prepogosto proslave niso nič drugega kot dolgočasno, neiskreno, nepošteno ponavljanje vedno istih stvari v vedno enakih oblikah in povezavi, nekakšno lagodno zatekanje k zdavnaj »odobrenim« kalupom, tedaj vse prej kot zavzet, ustvarjalen, prizadeven prispevek prazniku, oddolžitev spominu na pomembne dogodke in ljudi in podobno.

Zelški koncerti so dobro obiskani

menijo. Terjajo priznanje za svoje delo, »čiste« prostor zanj, zupanje in podporo brez soodločanja drugih, brez usklajevanja, brez kritike. Vse take manire odklikajo kulturno politiko od samoupravljanja, samoupravljanje pa od kulture in nazadnje tudi akterjem samim ne prinaša zadovoljstva.

— Sodobno celovito pojmovanje kulturnih potreb kraja mora jo lepo odražati zamisli novih ali obnovljenih kulturnih domov. Kulturni dom mora omogočati poleg gledaliških predstav, koncertov, velikih projekcij, družabnih srečanj... še kaj več: v njem naj krajan najde priložnost, da sede h knjigi, k poslušanju, k projekciji v ožjem krogu, k zbranemu spremljanju radijskega ali televizijskega programa, k razgo-

Tak proslavarski oportunizem bi bilo treba politično odklanjati, ne pa rediti; take kalupe kritizirati; zahtevati, gojiti in podpirati pošten in ustvarjalen odnos do kulturnega dela praznovanj v naši družbi.

— Zapiranje v krajevne okvire.

Ta pojav ima več obrazov: zapiranje krajevne tvornosti pred vplivi, pomočjo, kritiko, nasveti od zunaj; skrivanje domačih kulturnih dosežkov samo v domačem kraju; odklanjanje sodelovanja in usklajevanja z drugimi kraji; odvracanje od pobud aktivnejših, zavračanje kulturnih dosežkov drugih, zlasti poklicnih ansamblov in umetnikov... vse te oblike zaplankanosti se začno pogosto že v krajevnih skupnostih in so v svojem globokem bistvu skregane s kulturo.

Stalna likovna razstava v naši novi blagovnici

(Iz številke 62 — 30. november 1972)

BRESTOVA PRIHODNOST IN ODGOVORNOST KOMUNISTOV

Normalno je, da so komunisti prvi, ki so dolžni pospeševati izdelavo srednjeročnega programa razvoja podjetja in da so moralno in politično pred kolektivom zadolženi, da v javni razpravi predlagajo sami in vzpodbudijo ostale družbeno-politične organizacije, samoupravne organe, čim širši krog kolektiva k ustvarjalnemu sodelovanju ob načrtovanju srednjeročne perspektive kolektiva.

Programiranje za daljši rok gotovo ni preprosta naloga, še manj neodgovorna. Ob poti, ki jo bo Brest ubiral v naslednjih letih, je navsezadnje odvisen položaj dobršnega dela naših občanov in komunisti v podjetju, če naj predstavljamo interese delavskega razreda, moramo prevzeti za ta položaj levji delež odgovornosti.

PLAN IN POSLOVNA POLITIKA ZA LETO 1973

Ugodni letošnji rezultati nas obvezujejo, da za leto 1973 pripravimo čim boljše pogoje za gospodarjenje. Cilj in izhodišče je naraščanje proizvodnje, standarda in popolnejše socialne varnosti zaposlenih. Plan in poslovna politika sta že v zaključni fazi priprav, tako da pričakujemo v decembru plodno razpravo vseh zaposlenih, ki bo omogočila, da v planu in poslovni politiki na demokratičen način zajamemo vse predloge neposrednih proizvajalcev.

VARČEVATI MORAMO POVSOD

Za vsako kategorijo stroškov bo treba napraviti konkretni plan varčevanja. Za stabilizacijo gospodarstva moramo vsi prispevati svoj delež, če hočemo, da bomo dosegli cilj, ki ga pred nas postavlja stabilizacija. Popolnoma razumljivo pa je, da moramo najprej zagotoviti nemoten poslovni proces. S tem hočemo povedati, da ima tudi varčevanje svoje meje. Paziti bomo morali, da pri tej akciji ne bi zašli v druge skrajnosti, ki bi imele prav tako negativne posledice za nas vse. Povsod naj torej prevladuje duh dobrega gospodarja, pa bomo breme manj boleče prestali.

RAZVOJ TAPETNIŠTVA V TP MARTINJAK

Perspektivna proizvodnja oblaženjenega pohištva, ki je predvidena v srednjeročnem planu, bi se povečala z 9000 sedežnih garnitur na 16.000. Za tako veliko povečanje proizvodnje pa bo nujno potrebno pridobiti nove delovne prostore. To pa zahteva gradnjo novih objektov, verjetno tudi na bolj ustreznem mestu za to proizvodnjo kot je sedaj.

MLADINA KRITIČNO IN SAMOKRITIČNO. Kakšni kriteriji pri štipendiranju?

Poglejmo, koga danes štipendiramo in po kakšnih kriterijih. Štipendiramo vse kadre, ki so potrebni našemu gospodarstvu po istem kriteriju, ne glede na socialni položaj; od tistega, ki ima poprečni dohodek na člana družine petdeset pa do tistega, ki ima dvesto starih tisočakov ali pa še več. Taka politika štipendiranja ni v skladu z osnovnimi načeli, vodi k razslojevanju naše družbe in še povečuje prepad med socialno šibkimi in bogatimi. Nekdo si lahko ob šolanju svojih otrok zida hišo ali vikend, medtem ko se drugi bori za svoj obstanek in je srečen, če si obnovi staro stanovanje ali pa napravi kopalnico.

V prihodnje bo potrebno razvrstiti kriterije štipendiranja v skladu s socialno politiko tako, da bo dobil štipendijo vsak prosilec, ki jo potrebuje, vendar mora pri tem pokazati tudi učni uspeh.

S SREČANJA ŠTIPENDISTOV

Ne smemo si več zapirati oči pred dejstvom, da je industrijski razvoj že prehitel še vaško miselnost Cerknice in da je Cerknica zaostala za tehničnim razvojem podjetja. Zato se poraja vprašanje, zakaj strokovnjaki uhajajo, saj na novih delovnih mestih pogoji niso boljši in tudi osebni dohodki niso bistveno višji.

Pri tem moramo vedeti, da so potrebe strokovnega kadra po kulturnih dobrinah večje kot potrebe domačinov, ki se zadovoljijo že samo s filmskimi predstavami. Vzporedno s tem pa se postavlja tudi vprašanje kulture, ki je, kot je splošno znano, močno zapostavljena. Upati je sicer, da bo nova avtocesta stanje popravila, saj bo potem le skok do večjih središč in tako ne bo vprašanje, prihajati na delo iz Ljubljane v Cerknico.

KAKO JE Z OBNOVO VODOVODA

Ker je oskrba z vodo zlasti v Cerknici iz dneva v dan bolj pereča, saj posamezni predeli nimajo vode po nekaj dni skupaj, je gradbeni odbor odločen, da je treba s tretjo fazo obnove od zajetja pa do Cerknice v prihodnjem letu nadaljevati za vsako ceno. Po analizi dotoka sredstev bo to mogoče, če bodo vsi, ki so dolžni sredstva prispevati, sredstva tudi v redu vplačali.

Zato bo sledila te dni akcija za zbiranje sredstev za leto 1972, ker nobena gospodarska organizacija razen Gradišča za letos ni prispevala niti še dinarja. Več pa je takih, ki tudi za pretekla leta niso prispevale ničesar.

ZA KULTURO NEGOTOVA PRIHODNOST

Po precej mučnem začetku je bil zaključek še bolj mučen. Ker je dosedanji predsednik kulturne skupnosti zapustil Cerknico, je bilo potrebno izvoliti novega, prav tako pa je na skupščini podal svoj odstop tudi tajnik. Pri najboljši volji skupščini ni uspelo najti dva človeka, ki bi hotela prevzeti ti dve mesti. Našla je le salomonsko rešitev, naj bo začasni predsednik do naslednje skupščine sedanji predsednik izvršnega odbora.

Tako so delegati zapuščali skupščino s klavnim spoznanjem, da finančna sredstva niso poglavitni vzrok za kulturno mrtvilo, pač pa, da ni mogoče najti ljudi, ki bi bili pripravljeni delati na tem, za našo občino prepotrebem področju.

Ženska košarka v Cerknici

O moški košarki v Cerknici smo že večkrat pisali, o ženski pa zelo redko. Gotovo pa si tudi naša ženska košarka zasluži nekaj več pozornosti.

Tudi dekleta v kategoriji mladink in kadetinj so letos namreč dosegla velik uspeh. Mladinke so bile 5.—6. v republiškem merilu, kadetinke pa so bile še boljše, saj so se uvrstile v finalni del med štiri najboljše ekipe v Sloveniji. Finalni del bo prihodnji mesec.

Eden izmed polfinalnih turnirjev je bil v Cerknici.

Uvrstitve:**Mladinke:**

1. Pomurje, 2. Ježica, 3. Cerknica, 4. Mengeš

Kadetinke:

1. Ježica, 2. Cerknica, 3. Branik-Maribor

Uspeh ženskih ekip je posledica strokovnega dela z igralkami, ki se je začelo lani. Najbolj zaslužne igralka za dosedanje uspehe so: Jasna Mele, Martina Intihar, Violeta Kebe, Helena Pakiž, Anita Kranjc, Vesna Šega, Vilma Šega, Heda Lovko, Romana Baraga, Vesna Maček, Vlasta Rasperger in Mojca Ulaga. Nekaj igralk je zelo talentiranih in uspešnih, kar potrjuje tudi to, da je igralka Martina Intihar v slovenski selekciji za kadetinke.

Največ zaslug za začetke ženske košarke v Cerknici ima Jože Mele, ki že nekaj let sistematično dela s pionirsko žensko selek-

cijo. S to ekipo že nekaj let uspešno nastopa tudi v slovenskem merilu in dosega vidne uvrstitve. Ekipo vsako leto pripelje do polfinala (med 8 ekip), preteklo leto pa je ekipa dosegla svoj največji uspeh z drugim mestom na republiškem prvenstvu za pionirke.

Vse to pa je osnova za večjo kvaliteto in uspehe v višjih kategorijah.

V prihodnje nameravamo osnovati tudi žensko člansko ekipo, ki se bo že v sezoni 1982/83 borila za uvrstitev v prvo slovensko ligo.

B. Kranjc

Kegljaške novice

USPEHI TUDI V REPUBLIŠKEM IN ZVEZNEM MERILU

Letošnja kegljaška sezona se je pričela z vrsto uspehov tekmovalcev in tekmovalk kegljaškega kluba Brest tudi na republiških in zveznih temovanjih, kar priča, da se že obrestujejo sadovi večletnega sistematičnega dela.

Na prvenstvu Notranjske je med posamezniki zmagal Založnik (Brest), ki je na štirih tekmovaljih dosegel povprečje 902 podrtja keglja. Sledili so mu: 2. Puntar (Proteus — povprečje 984 kegljev), 3. Gornik (Brest — 892), 4. Urbas (Brest — 887), 5. Turk (Brest — 884) itd.

Na republiškem prvenstvu za posameznike je na kegljiščih v Cerknici, Postojni, Medvodah in Ljubljani Založnik podrl po 943, 856, 893 in 924 kegljev in bil odličen — osmi, Gornik pa je zasedel 14. mesto z rezultati 909, 885,

892 in 887 kegljev. Oba sta se uvrstila na državno prvenstvo.

Na državnem prvenstvu za posameznike v Bački Topoli in Krivaji je Založnik zasedel 24. mesto s 1801 kegljem (886 + 915), Gornik pa 35. mesto s 1771 keglji (885 + 886).

Na republiškem prvenstvu v parih v Novem mestu in Ljubljani sta bila Založnik in Gornik osma s skupnim rezultatom 3472 kegljev (1718 + 1754) in se uvrstila na državno prvenstvo.

Državno prvenstvo v parih je bilo v Sankem mostu; par Založnik — Gornik pa je zasedel 16. mesto in podrl skupaj 1775 kegljev (891 + 884).

Poudariti velja, da se je na vsa omenjena tekmovanja uvrstilo le šest tekmovalcev iz Slovenije in sicer Marinšek in Urbanc (Triglav), Smodiš (Carda), Bizjak (Gradiš) in oba Brestova tekmovalca.

In še ena razveseljiva novica. Med mladinkami je bila naša Ana Urbas na republiškem prvenstvu šesta, na državnem pa se je uvrstila na 26. mesto. Skupaj z Arharjevo pa sta bili v parih na republiškem prvenstvu sedmi in odlični deveti na državnem prvenstvu.

Za začetek sezone kar zavidljivi uspehi!

NAŠI UPOKOJENCI

31. oktobra so odšli iz temeljne organizacije POHIŠTVO, tovarna pohištva Cerknica, v pokoj naslednji delavci:

Marija KOŠČAK iz Rakitne, ki je bila zaposlena v oddelku pakiranja in je prišla v tovarno 1. 7. 1964. leta.

Vida LEVAR iz Cerknice, ki je bila zaposlena v oddelku pakiranja. Na Brest je prišla 17. 5. 1954. leta.

Marija DOBRIN iz Rakeka. Zaposlena je bila na delovnih opravilih prevzemna kontrola. V tovarno je prišla 2. 10. 1962. leta.

Delovni kolektiv naše temeljne organizacije se vsem trem upokojenkam zahvaljuje za njihovo marljivo delo in jim želi še mnogo sreče in zdravih let.

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: Vojko HARMEL, Viktor JERIČ, Srečko KNAP, Jože KOROŠEC, Darko LESAR, Božo LEVEC, Franc MLAKAR, Danilo MLINAR, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA in Franc TURŠIČ.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Anton PERČIČ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretarstva za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

KOŠARKA V DECEMBRU

ČLANI — I. SLOVENSKA LIGA

8. 12. 1982 ob 18. uri — CERKNICA : LIBELA B
11. 12. 1982 ob 18. uri — CERKNICA : LITJA
25. 12. 1982 ob 18. uri — CERKNICA : NOVOLES

MLADINCI — I. SLOVENSKA LIGA

5. 12. 1982 ob 10.30 — CERKNICA : POSTOJNA
12. 12. 1982 ob 10.30 — CERKNICA : LOKAINVEST
26. 12. 1982 ob 10.30 — CERKNICA : MIRNA

Vse tekme bodo v športni dvorani osnovne šole Notranjski odred v Cerknici.

FILMI V DECEMBRU

2. 12. ob 19.30 — angleška kriminalka IZUCENA, DA UBIJA.
4. 12. ob 19.30 in 5. 12. ob 16. uri — ameriški akcijski film DIRKA CANNONBALL.
5. 12. ob 19.30 — nemški erotični film RESNICNE ZGODBE, V. del
6. 12. ob 19.30 — angleški pustolovski film DEKLE IZ PLEMENA ASHANTI.
9. 12. ob 16. uri in ob 19.30 — angleška grozljivka PREDSTAVA GROZE IN STRAHU.
11. 12. ob 19.30 in 12. 12. ob 16. uri — hongkonški akcijski film ČRNI PANTER.
12. 12. ob 19.30 — angleška kriminalka GOLJUF, HITREJSI OD POLICIJE.
13. 12. ob 19.30 — italijanska komedija PRIVATNE LEKCIJE.
16. 12. ob 19.30 — nemška erotična komedija MORNARJI V POSTELJI.
17. 12. ob 17. uri — japonska risanka (po Andersenovi pravljici) PALČICA.
18. 12. ob 19.30 in 19. 12. ob 16. uri — hongkonški karate film TIGROV BES.
19. 12. ob 19.30 — ameriška drama NAVADNI LJUDJE.
20. 12. ob 19.30 — nemški erotični film — LJUBEZEN PRED SEDMNAJSTIMI.
23. 12. ob 16. uri in ob 19.30 — ameriški akcijski film NEUNIČLJIVI MINI MORRIS.
25. 12. ob 19.30 in 26. 12. ob 16. uri — italijanska komedija JAZ IN NILSKI KONJ.
26. 12. ob 19.30 — italijanska komedija ŽENA NA POČITNICAH, LJUBICA V MESTU.
27. 12. ob 19.30 — angleški vojni film ZORA V DEŽELI ZULU.
30. 12. ob 19.30 — angleška erotična komedija STALNO DEKLE.